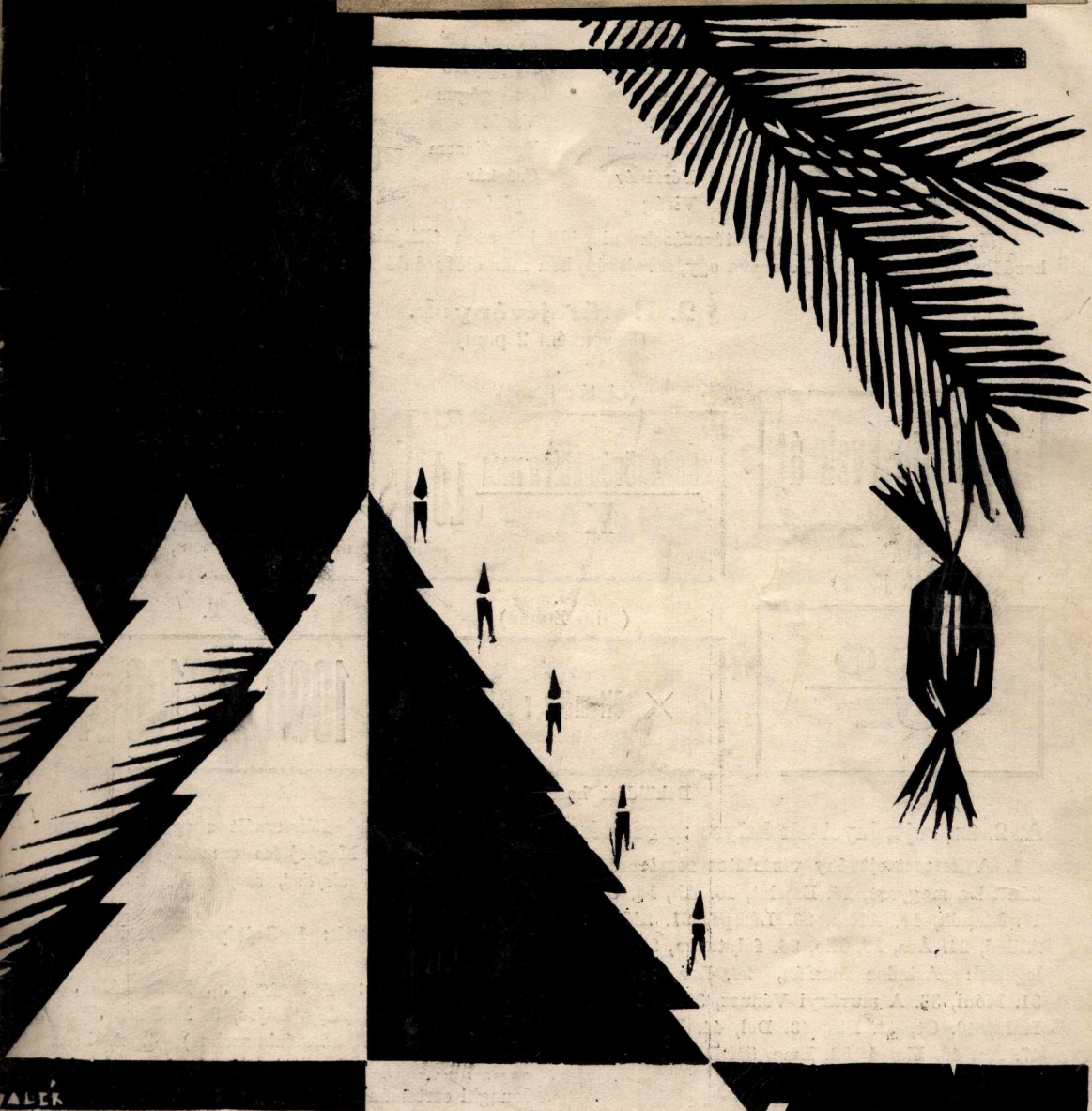

KARACSON

Nagytisztelottu
Ruzicska László vallástanár ur
50.
Bp.IV.Sütő-u.1.

VALEK

IFJÚ ÉVEK

REJTVÉNYEK.

1. Szótagrejtvény.

(3 pont.)

Al bor da den e é g á ga ger i jó ka lom le ma na nat ne nár ó on pir pó re sár ta
ta vo ze ze ybl.

Szín	Város
Művészet	Regényíró
Fém	Pedagógus
Állat	Vasút
Gyümölcs	Paradicsom
Férfinév	Császár
Virág	Építész

Ha a szótagokból a meghatározások alapján helyesen állítjuk össze a szavakat, akkor azok kezdőbetűi felülről lefelé olvasva egy, a rejtvényben már előforduló szót adnak.

2. Betűrejtvények.

(Egyenként 2 pont)

1.

Tölgy Ifjú Évek át

2.

(Lipták János)

3.

(Lipták János)

Káka tövén költ a ruca LÓ
KA LÓ

4.

(Filló Zoltán)

× költemény-r spionia

5.

(Filló Zoltán)

szem, szem, szem, szem,
szem, szem, szem, szem,
szem, szem, szem, szem,
szem, szem, szem, szem,
szem, szem, szem, szem,
szem, szem, szem, szem,

6.

1000 1 100 1

Beküldési határidő december 31.

A. 2. sz. rejtvényeinek helyes megfejtése.

1. A keresztrejtvény vízszintes sorai: 1. Ne bántsd a magyart, 14. Emelet, 15. Ah, 16. Ugrál, 17. Manók, 18. Alom, 20. Lámpa, 21. Ziőm, 22. Aliled, 24. Ács, 25. Ele, 26. folytatva, 27. függőlegessel, 31. Ariadne fonálán, 28. Laa, 29. Makk, 31. Módi, 33. A murányi Vénusz, 37. A láda, 38. Itala, 40. Gt, 42. Bia, 43. Del, 44. Ég, 45. Ohó, 47. Aa, 48. Hurrá, 50. Eme, 51. Réhef, 52. Bóra, 53. Német.

2. Szótagrejtvény:

Befordultam a konyhára,
Rágyújtottam a pipára,
Azaz rágyújtottam volna,
Hogyha már nem égett volna.

3. Hol vannak az állatok? Legjobb megfejtés Pálincás Irén, VI. koll. oszt. tanulóé (Budapest),

aki minden betűt felhasznált s egy betűt sem használt kétszer. Megfejtése ez: *héja, hangya, polip, tetű, tatu, elefánt, sas, ordas, bálna, őz, vidra, számár.*

4. **Betűrejtvények:** 1. Sajtóperek, 2. Kedves, szőke gyermek.

5. **Mondjátok meg, hogy . . .** 1. Székács József, 2. gr. Batthyány Lajos, 3. Fadrusz János (pozsonyi Mária Terézia-szobor), 4. A haza bölése, 5. A görög szabadságharcban Missoulounghi osztománál halt meg, 6. 83, 7. Szent Ilona-szigetén, 8. Simonyi József öbester, 9. 1552. 10. Toldi, Toldi estéje, Toldi szerelme, 11. Kidobták a cseh tanácsosokat az ablakból, 12. Liszt Ferenc, 13. A láthatatlan ember, 14. Négy, 15. Berzeviczy Albert.

6. **Találós kérdés.** Azt súgta az arab: Ül a társad tevéjére.

IFJÚ ÉVEK

XI. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM.

BUDAPEST, 1932. DECEMBER 10.

KARÁCSONYI MESÉK

Már csak napok választanak el minket a karácsonytól, jertek azért, üljetek körém, hadd meséljek nektek karácsonyi meséket. Meséket a szeretet hatalmáról.

*

Az első mesém egy gőgös, hitetlen lovagról szól, aki — mint egy régi-régi legendában megírva találjuk — kérkedve dicsékedett a maga hitetlenségével, és kigúnyolta azokat, akik hisznek Istenben. Egy napon kihívó arccal földre dobta keztyűjét, mint a lovagok szokták, mikor valakit párviadalra hívnak, és így szólt: „Ha van Isten, én kihívom, küzdjünk meg életre-halálra”. A körülötte lévők félelemtől reszketve azt várták, hogy villám sujtja agyon a vakmerőt, és ime az égből papirtekeres hull alá, rajta e két szó: „Isten szeretet.” Ez az üzenet megtörte a gőgös, hitetlen lovagot, aki ettől a pillanattól fogva Isten hívó gyermekévé lett

*

A másik mesém egy gőgös, hitetlen világról szól, melynek lakosai elfordultak Istentől, nem akartak tudni róla, nem kellett nékik az Ő segítsége. Bűnösök voltak gondolataikban, mert csak magukkal foglalkoztak; szavaikban, mert velük Istent káromolták; cselekedeteikben, mert velük Isten akaratát megszegették. De nemcsak Isten ellen, egymás ellen is fellázadtak: a gazdag kiuzsorázta a szegényt, a szegény — ha tehette — agyonverte a gazdagot; a görög megvette a zsidót, a zsidó gyűlölte a görögöt; az úr — ha

kedve tartotta — halomra gyilkoltatta szolgálait; a szolga — ha senki sem látta — fogcsikorgatva átkozta urát; az apa nem szerette fiát, a fiú alig várta apja halálát. Nagyon bűnös, nagyon megromlott világ volt ez.

És akkor Isten — pedig lett volna hatalma arra, hogy vízőzönnel elpusztítsa, vagy hatalmas kezével összetörje ezt az egész bűnös világot — úgy szerette mégis, hogy megszületett Fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örökélete legyen.

És ez a szeretet diadalt aratott, és visszatértette az elpártolt embereket az Isten atyai keblére, és megnyerte a halállal eljegyzett embereket az örökélet számára, mert erősebb volt, mint a bűn, és erősebb volt, mint a halál.

És azóta minden esztendőben, minden karácsonykor a szeretet diadalának emlékére egyre több gyertyácska gyullad ki karácsonyfákon is, meg emberszívekben is.

*

A harmadik mesém rólad szól. Rólad, aki fiatal vagy és erős, és úgy hiszed: ez a kettő soha el nem múlik és ezért pazarolod is mindkettőt; és úgy gondolod: ezzel a kettővel mindent elérhetsz, azért elbizakodott vagy nagyon. Rólad, ki nem törödsz a magad dolgával, hiszen holnap is nap van, és nem törödsz a más bajával, hiszen mit tartozik az reád. Csak magadat szereted igazán, szüleidet is csak úgy tessék-lássék, szavak-

kal, de nem engedelmességgel; egyházadat is csak úgy, hogy azért hajlandó leszel reverzálist adni, ha az előnyt jelent neked. És Istent? Néki mindezek által naponként kihívó arccal veted oda a keztyűt.

Azt hiszed, hogy mindez nem rólad szól? Ha ezek közül csak egyre is nem tudsz őszinte szívvel nemet mondani, akkor már az egész mesém rólad szól. Rólad, aki megérdemelnéd, hogy Isten haragjában és búsulásában vesszőjével sujtson le rád. Megérdemelnéd, és Ő mégis . . .

Mégis úgy szeret téged, hogy szeretetével akar legyőzni és magához vonni, azért adja ezt a közelgő karácsonyi ünnepet is, drága alkalomul erre . . .

*

De engedjétek meg, hogy ezt a harmadik mesét ne én fejezzem be, hanem a befejezését rátok bízom. Lesz-e diadalmaskodó hatalma rajtatok is az első karácsonykor megjelent és azóta minden karácsonykor újjáéledő isteni szeretetnek, szerető Istennek? Erre ti feleljetek, a lelketek mélyén, ott a karácsonyi templomokban, ott a karácsonyfák előtt. Én csak azt mondom, hogy az lesz az éltetek legnagyobb győzelme, ha legyőz titeket a szeretet.

*

Most veszem észre: meséket akartam írni és valóságokat vettem papírra. De nem is esoda. A legszebb mesénél is mesésőbb és gyönyörűbb ez az egyetlen igazi valóság: az Isten szeretete.

K. A.

ISTEN KÖVETSÉGÉBEN*

(Elbeszélés.)

Reggelenként, amint a dónáti kövesúton a város felé haladtak a tanyai magyarok, akárhányszor összetalálkoztak azzal a vézna, sápadt, szelídtekintetű iskolásgyerekekkel, akinek — bizony — jónéhány kilométernyi utat kellett megtennie, hogy valamieske kis tudományt szívhasson magába. A társai sem diesekedhettek túlságos előkelőséggel, de köztük mégis ő volt a legrongyosabb. Piros-pozsgás tanyai barátai közt ő volt a leghalványobb. Mosolygósarcú gyermekeseregben az ő arcán tükröződött a legnagyobb fájdalom. Hamar elérzékenyült. Ilyenkor csupa könny lett a szeme. Csúfolták is eleget érte.

Pajkos játszói kedvvel aztán elnevezték Könnyes Péternek.

Az iskolától olyan messze lakott, hogy délre nem mehetett haza. Az ebéd miatt különben kár lett volna töredelmeskednie, mert otthon sem kapott volna mást, mint legfeljebb egy kis kenyeret, néha még azt sem.

Egy reggel csikorgó hidegben sietett az iskolába. Fázott, didergett. A gyenge testét takaró, szakadozott rongy nem sok meleget árasztott. A kövesúton hirtelen parasztkoCSI állott meg mellette.

— Ül fel, kis fiam!

— Köszönöm, nem fáradtam el.

— No, csak ül fel hamarosan, ne okoskodj! — biztatgatta egy idősebbnek látszó

* Szerzőnek novemberi számunkban ismertetett kötetéből.

asszony, kinek a hangja annyira hasonlított az édesanyjához.

Mit volt mit tenni: nem utasíthatta el a kedves hívást. Felült. Mikor a meleg subából kitekintgetett a megfagyott világba, úgy érezte, hogy ilyen aranydolga csak a mesebeli királynak lehet. Vagy tán még annak sem.

Másnap megint felkerült a kocsira. És így volt ez aztán még egynéhányszor. Útközben annyi mindent kérdezgetett tőle a kedvesszavú néni, hogy alig győzött mindegyikre megfelelni. Elmondta, hogy tanyás az édesapja. Félnek tőle, mert haragos ember és szörnyen üti-veri őket. Testvérei is vannak, de meleg ételt ritkán kapnak. Az édesanyja ezért mindig szomorú.

Az elbeszélés úgy meghatotta az asszonyt, hogy nem szólt senkinek a tervéről, hanem egy reggel felkereste a tanyásékat és arra kérte őket, hogy adják neki oda a gyereket. Magánosan él. Nincs senkije. Ennek meg jó sora lesz nála. Még örökbe is fogadhatja.

A tanyásné mindjárt kész volt a válaszal. Nem adja. A világ minden kincséért sem adja. A tanyás azonban másként gondolkozott. Odaadja. Hogyne adná oda, mikor úgy sines kenyér a háznál és legalább kevesebb lesz a gond.

Könnyes Péternek mennie kellett. Nagy sírás-rívás közt búcsúzott el az otthonától. Rongyai helyébe új ruhát kapott. Meleg sapkát. Vadonatúj eszimat. Nem éhezett, sőt mindene megvolt, amit szeme-szája kívánt. Csak egy hiányzott, amit semmi sem pótolhatott a világon. Az édesanyja. A szegény, fájdalmasarcú asszony. Elsírta hát a kérését nagyzokogva, hogy haza szeretne menni.

— Miért akarsz hazamenni? — kérdezte szelíden a jó asszony.

— Az édesanyám . . . az édesanyám vár otthon.

— Hiszen hazamehetsz, fiam. Majd visszajössz.

— De én otthon szeretnék maradni.

— Hát jól van. Menj haza.

— Elbúcsúztak. Könnyes Péter kezét esőkolt. A pártfogója pedig megesókolta. Mikor hazaért, már esteledni kezdett. A tanyás ráordított:

— Miért jöttél haza? Tán elkergettek?

— Nem, édesapám. Haza akartam jönni. Itthon akarok maradni.

— És miért?

— Az édesanyám . . . az édesanyám . . . Csak ennyit mondott. Itt elakadt a szava.

— Tán ütöttek?

— Nem. Szerettek. Jó sorom volt. De itthon még jobb. Százszor, ezerszer jobb.

A tanyásnak a szívébe markolt ez a néhány szó. Jobb itthon! Ebben a nyomorúságban, a gyűlöletnek ebben a házában, ahol mindenki félve retteg tőle. Ahol éheznek és ahonnan elszállott a boldogság. Jobb itthon! Nem akarta elhinni. Még egyszer megkérdezte:

— Jobb itthon?

— Százszor, ezerszer jobb!

Az asszony azt gondolta, hogy most megint vihar lesz. Közbevágott:

— Ugyan ne bántsa ezt a szegény gyereket. Hála Istennek, hogy megint itthon van. Úgysem bírtam volna sokáig nélküle az életet.

— Nem bántom. Dehogyan bántom. Ha egyszer jobb neki itthon.

Könnyes Péter meghúzódott a sarokban, mintha valami szörnyű bűn terhelné a lelkét. Majd meggyújtották a mécesest. Félénken elővette a zsoldárját és tanulni kezdte:

Az Úr énnékem őriző pásztorom,

Azért semmiiben meg nem fogyatkozom;

Gyönyörű szép mezőn engemet éltet . . .

A tanyás fáradtan tekintett maga elé. Egyetlen szó nem hangzott el az ajakáról. Csak magában mondogatta: Semmiben meg nem fogatkozom . . . Gyönyörű szép mezőn engemet éltet . . . Azután lopva odaodatekintgetett a fiára, aki visszavágyódott ebbe a gyötrelmes otthonba.

A tanyásné vágott egy-egy darab kenyeret a gyerekeinek. Azután lefektette őket. A tanyás pedig felállott és odament, ahol Könyves Péter feküdt, aki azt hitte, hogy az édesapja el akarja verni.

— Jaj, édesapám, ne bántson. Jaj, édesapám, ne haragudjon rám, hogy hazajöttem.

— Jaj, ne bántsa azt a szegény gyereket! — kérlelte az asszony.

— Nem bántom. Hogy bántanám? Csak megsimogatom a homlokát . . .

És megsimogatta a homlokát. De ni! A kérges kéz egyszerre bársonyossá lett. Ál-

dott melegség áradt belőle. Ez a simogató szeretet álomba ringatta Könyves Pétert és gyönyörűt álmodott. Virágos mezőn járt és az egyik kezét az édesapja, a másik kezét meg az édesanyja fogta. A mezei virágok pedig mind meghajoltak előttük.

Akkor éjszaka a tanyás nem húnyta le a szemét. Mindig azt hallotta: Jobb itthon! És a lelkében nagy elhatározás érlelődött meg. Megmutatja, hogy csakugyan jobb lesz itthon. Jobb lesz itthon, mint bárhol a világon.

Vasárnap bement a városba. A piacon embersokaság álldogált a hősök szobra előtt. Ácsorgó embersereg. Éppen elsőt harangoztak, mikor odaért. Hát menjen be a templomba, aki akar! — gúnyolódott az egyik. Én ugyan nem megyek a tájára sem! — kiáltotta a másik. Menjenek a gazdagok meg az előkelők! — ordította a harmadik, meg a negyedik. Persze, hogy nem megyünk! —

visszhangzott mindenfelől. A tanyás pedig megindult a templom felé. Az öreg pap prédikált.

— Az én szavam gyenge, emberi szó lehet, de az Igében maga Isten szól hozzátok, — mondotta. Jaj annak, aki elszakadt az Istentől! Jaj annak, aki nem szolgál a szeretetben övéinek, hanem zsarnokoskodik felettük. Jaj annak, aki miatt könnyek hullanak! De boldogok, akiknek szívük tiszta, mert ők az Istent meglátják, Nincs olyan nyomorult viskó, amelyben fel ne ragyoghatna az Úr dicsősége. De, ahol gyűlölet ég a szívekben, ott elsötétedik a világ és a mennyek országának öröméből egy parányi fény sem juthat oda!

A tanyás alig mert felnézni. Minden szó a szívét hasította. Szorongó érzéssel ült a templom leghátulsó padjában. Mellette ült egy öregember, annak a zsoldárjából énekelt. Buzgón, áhítattal.

A tavasz pedig halkán, esendesen, kezdett végigsétálni a földeken. Be-betekintgetett a tanyába. Milyen változást látott ott. A kéréses kéz bársonyosabbá lett. A szó lágyabbá. A munka édesebbé. És kezdett felragyogni az Úr dicsősége.

Majd eljött a Pünkösöd.

A tanyák népe sietett a városba, a templomba. A tanyásék sem maradtak otthon, hanem jókorán elindultak és az első harangozáskor már a templomban ültek. Az öreg pap prédikált. A nép áhítattal hallgatta. Arról szólott, hogy Isten gyermekének lenni a legnagyobb méltóság és Isten követségében járni a legtisztább öröm. Az Úr nemcsak a hatalmasokat, de az erőtlenekeket is, nemcsak a gazdagokat, de a koldus-szegényeket is, nemcsak az örülőket, hanem a sírókat is, nemcsak a tudósokat, hanem a tudatlanokat

is kiválasztja gyakran arra, hogy az ő követségében járjanak. És hányszor megtörténik, hogy egy gyermeket választ ki erre a méltóságra, hogy az Úr követségében járva, közelebb vigye az övéit az égi irgalomhoz. A csudák kora nem járt le. Ma is történnek csudák. A pünkösdi csuda is megismétlődik . . .

Hazafelé-menet a prédikációról beszélgettek. Egyik tanyai ismerősük kezdette:

— Különös az, amit hallottunk. Hogy még egy gyermek is járhat az Isten követségében.

— Úgy van. Járhat. Én is azt mondom, — válaszolt a tanyás.

— Meg, hogy csudák történnek.

— Igen, történnek. Hiszem, hogy történnek.

— És hogy a szegény ember viskójában is felragyoghat az Úr dicsősége?

— Igen, felragyoghat. Minden szó úgy igaz.

Az ismerős ámult-bámult.

Közeledtek a tanyához. A gyerekek már várták őket.

— Jönnek édesapámék! — ujjongottak örömpeszeve.

— Ni, a gyermekeink! — örvendezett az asszony.

Bementek a szegényes hajlékba.

— Vegyétek elő a zsoldárokat, — szólt a tanyás. — Énekeljük el a XXIII. zsoldárt.

*Gyönyörű szép mezőn engemet éltet,
És szép kies folyóvízre legeltet . . .*

És amint szállt az ének, lelkük előtt csodálatos fényességben ragyogott fel, mindent megaranyozva, minden szívet boldogítva, mennyországot a földre hozva az Úr dicsősége.

Böszörményi Jenő.

Régi utazók Budán és Pesten.

Ha egy-egy híres külföldi utazó, például Chaplin, vagy Strauss Budapestre kerül, a szemfüles hirláptudósítók felkeresik „meginterjuvolják” és érdekes cikkeken közlik, mi ezek véleménye a mi szép Budapestünk-ről. Kérjünk mi is „interju”-t réges régen elporladt utazóktól, érdeklődjunk fennmaradt úti leírásaikból: milyen benyomásuk volt a régi Budáról és Pestről.

*

Brocquière nevű, Zsigmond király korabeli francia utazó Pestet nagy kereskedő városnak mondta, melyben annyi a lókereskedő, hogy egyszerre akár kétezer jó lovat is lehet itt venni. Budát Pestnél jóval előkelőbb városnak találta. Bámulta Zsigmond király épülő palotáját, a sok pompás meleg fürdőt. Izlett neki a tüzes sashegyi bor, mely hevét, szerinte, a meleg kénes víztől nyerte, mely a hegyek alján előtörve a fürdőket is táplálja.

Budán, ebben a német városban kevés magyar embert talált. A németek nagyon alaposan felvilágosították, mert a magyarokat a világ leggyávább embereinek mondta. Komikus nyilatkozat Hunyadi János korában!

Egy francia lovag 1502-ben járt Budán, mint Candaléi Annának, II. Ulászló király, menyasszonyának kísérője. Még ezt a Párizs pompájához szokott embert is elragadta Buda városa olasz modorú, vagyis renaissance-házaival, művelt német és olasz polgáraival. Magyarat keveset látott a városban. Ezek falun laknak és csak a szántásvetéshez értenek, vagy csak uraskodni tudnak. Azt mégis elismerte róluk, a Kinizsi Pál kortársairól, hogy jó katonák, akiktől még a törökök is félnek. Sok zsidót is látott Bu-

dán. Heccegük fényes kísérettel élén tisztegett a királynénál.

Bámulta a királyi palotát, melynek szépségét a gyönyörű fekvés is fokozta. A menyegzői lakomán minden csak úgy ragyogott a pompától. Künn a Szent Györgytéren a polgárságot vendégelték meg és a piaci kút mind a hat esővéből egész napon át bor folyt. Mátyás híres könyvtárában 3—400 pompás könyvet talált: köztük magyar nyelvűeket is.

Herberstein 1518-ban kocsin jött Budára, olyan újdivatú járóművön, amilyeneket Kocs nevű komáromi faluban készítettek. Látta a Rákos mezején a „rákost”, vagyis az országgyűlést. Milyen hallatlan pompa! A király, II. Lajos pedig milyen koldus! És mennyire nem törődik semmi komolyabb dologgal. Országtanácsba várták. Ő azonban kiszökött a várból a Visegrádig elnyúló erdőbe, mely már a Gellérthegynél kezdődött és ott napokig bölényekre vadászott. Udvari emberei lelkük szakadtából keresték: „Ugy látszik, ez az állapot már nem tarthat soká!” Igy jóslgatott az idegen, aki hidegen mérlegelte azt, amit tapasztalt, előre látta Mohácsot. Itt azután a léha király és a pompázó főurak, hősies halálukkal tették jóvá mulasztásaikat, sőt bűneiket.

Gerlach István 1573-ban járt Budán „török” Magyarországon székhelyén és ezt kutyaketrenek, romvárosnak nevezte. A romok Budán és Pesten is dicső multra engedtek következtetést.

Vratisláv cseh főúr Budán nem talált más szépet a nagyszerű fekvésen, a gyönyörű kilátáson kívül, mint a fürdőket. Ezeket a fürödni szerető törökök rendben tartották. A hajdani szép „magyar stílusú” palotában rosszul fizetett, nyomorgó török katoná-

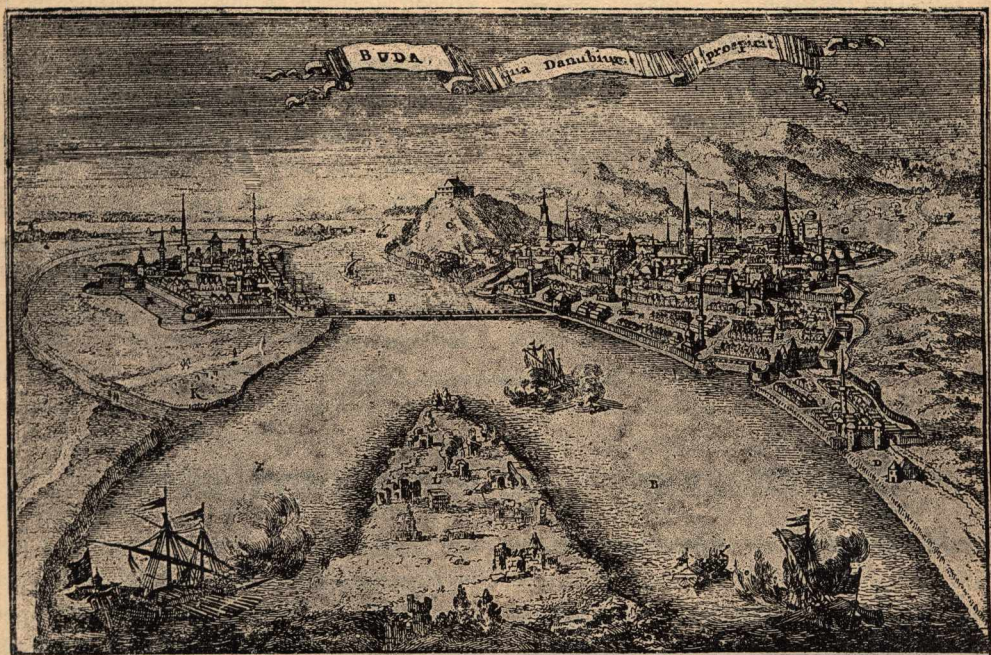
kat látott. Ha a düledező házak tetején valahol átesorog az eső, a másik részbe vonulnak, ahol még egy ideig szárazon heverhetnek.

A keresztyén lakosok is nyomorognak. Megnézte a református templomot is, van tornya, de benne nem szabad harangot tartani.

Leslie, I. Lipót követe, Budán a pompás paloták romjaiból következtette, hogy ez szép város lehetett. Helyesen jegyezte meg,

metet, döglött állatokat, undokságot látott. A piacon festett fakanalakon és apróságosnak vázolta előtte a református iskola-mester, akinek csak öt tanítványa volt. Pestet azzal a szójátékkal jellemezte, hogy Pestisnek nevezte. „Isten veled, Pest! Isten veled, Buda! Elég egyszer látni titeket!”

Jött az 1686-iki ostrom. Elpusztult az a kevés is, amit a török uralom még meghagyott.

Buda és Pest a török hódoltság korában.

kon kívül semmit sem árultak. A kevészámú keresztyén lakosság állapotát nyomorúhogy most még jobban sírhatja Szapolyai János „vajda”, mint az 1526-iki pusztulás láttára. A királyi palotában csak szemetet és pókhálót látott, a királyi kápolna mohammedán pokollá aljasodott. A Corvin-könyvtár maradványai a pincében piszkos halomba dobálva hevertek.

Bocatinus 1605-ben Budán mindenfelé sze-

Tollius holland utazó 1687-ben romhalmazzal látta Budát és Pestet. A romok között kevészámú műveletlen, durva rác (szerb) lakost látott, mert „magyar embernek Budára nem szabad lábát betennie!”

Ebből a romhalmazzal teremtett I. Lipót kormánya új városokat. De nem magyar városokat. Mindenféle kedvezésekkel német és zsidó lakosságot telepített ide, hogy egy kis Ausztriát alkosson az ország szívében.

Milyen célból? Megírta *Wortley* törökországi angol követ felesége, aki 1717-ben a Gellérthegy északi oldalában és aljában sok-sok apró kunyhót látott, melyek úgy álltak ott, mint valami tábor sátrai. Ezeknek rác lakosai szerinte 12.000 harcost állíthattak síkra a császár zászlai alá. Tudjuk, hogy a Rákóczi-szabadságharcban ezek a rác katonák mindenre elszánt zsoldosai voltak a Habsburg-zsarnokságnak.

A lakosság többsége, a polgári elem német volt, igen kevés magyarral keverve.

Townson angol utazó 1793-ban, Úrnapján látta a körmenetben, hogy a magyar mesteremberek csinosabb, daliásabb emberek, mint a németek és a ruhájuk is szebb, de ezeknél hasonlítlatlanul kevesebben vannak.

Az a korszak ez, mely a XIX. század közepéig elnyúlik, és amelyről Kisfaludy Károly „Rákosi szántója” búsan mondta, hogy

„Pest-Budán a magyar szó ritka, mint a fehér holló”.

És hogyan megváltozott minden. Az a romhalmaz 1683-tól—1932-ig milyen pompás világvárossá emelkedett, mely a vele társadalmilag és gazdaságilag egységes községekkel másfélmilliónyi majdnem teljesen magyar lakosságot számlál.

Buda és Pest története vígasztalásunk lehet mindnyájunknak a mai sötétszürke hangulatú időkben is, hogy elmondhassuk Kisfaludy Károly „Mohács”-ával:

„Él magyar, áll Buda még! A mult csak példa legyen most. S égve honért, bizton nézzen előre szemünk.”*

Dr. Szigethy Lajos.

* Aki e kis cikkben tárgyalt dolgokról többet akar tudni, olvasson el két nagyon érdekes könyvet: Szamota István: „Régi utazások” és Salamon Ferenc: „Magyarország a török hódítás korában” című könyveit.

Mindennap — az Élet Könyvéből!

Adventi szolgálat — Adv. tisztelet — Adventi hit.

Dec. 10. Ap. Csel. 13. 1—5. Sem Antióchia, sem Ciprus, sem Salamis, sem Pergamen vonhatták ki magukat az ádvent alól. Nem találkoztak ezek szemtől-szembe az adventi Királlyal és mégis elment hozzájuk a „népek Megváltója”, mert akadtak a Királynak engedelmes szolgálói. Óh hányszor lett volna már alkalmam az evangélium hírnöki szolgálatára? Alkalmatlan voltam, mert a bűnbánatban és imádságban nem üresítettem helyet szívemben a Szt. Léleknek. De most szeretnék a szívnek szolgálni!

Dec. 11. Ap. Csel. 13. 6—8. Amint vállaltam az adventi híradás szolgálatát, rö-

tön megjelenik a Krisztus mellett a sátán is. Hányszor éreztem már diáktestvéreimmel beszélgetve az Evangéliumról, hogy éppen a diák életében súgja a legtöbb kételkedést a legtöbb ellenkezést. De legyen hála az Úrnak, hogy minden diáklélek kereső lélek is és ebben megvan már előre az ígéret, hogy nem lesz hiábavaló az adventi szolgálatom.

Dec. 12. Ap. Csel. 13. 9—12. Pálnak a szolgálata nem lett hiábavaló. De ennek is volt valami titka. A Szent Lélek újból közzöltetett vele. Ennek alapja ismét a szolgálatra való készség lelke, a bűnbánat és imádság s mindenekfelett a hit volt, melyen keresztül esodát cselekedett az Úr! Nem elég egyszer találkozni az adventi Királlyal, ha-

nem naponta van szükségem az Ő megszentelő erejére.

Dec. 13. Ap. Csel. 13. 13—15. Itten az Ige után szomjúhozó ádventi lelkek várják az ádventi bizonyágtételt. Milyen jó, mikor alkalmatos időben és helyen szólhatok az Igéről, ott ahol várják tőlem. Diáktársaim tőlem, biblia-olvasó diáktól mindig várják. Ennek azonban nagy veszedelme is van: hogy könnyen a magam bölcsességével kérkedem és magamat tartom különbnek. Pedig bárki legyen is, éppen úgy kell, hogy sóvárgó adventi lélekkel keressem az Úr nekem szóló üzenetét és intelmét, mint az, aki rajtam keresztül várja azt.

Dec. 14. Ap. Csel. 13. 16—21. Lássam meg, hogy Isten milyen kegyelmes volt mindig az övéihez, a hozzá ragaszkodókhoz, s amikor eltévelyedtek a pusztában, még akkor sem pusztította el a népét a kevesekért, akik Utána még mindig óhajtoztak. Mire indít engem az én kiválasztottságom: megkegyelmezett magyar és evangélikus életem? Alázatosságra és halálra? Vagy kevélységre, mint a zsidókat? Ez utóbbi esetben alkalmatlan vagyok az ádventi bizonyágtételre.

Dec. 15. Ap. Csel. 13. 22—23. Hogy mennyire várja tőlünk az Úr az Ő kegyelme, kiválasztása elfogadását, világosan mutatják ezek a szavak: „Találtam szívem szerint való férfiút . . . , ki minden akaratomat véghez viszi”. Legyen az én ádventi bizonyágtételem mindenekelőtt az Úr szerinti életre való *igyekezet* s akkor az enyém is lesz a világ Megváltója.

Dec. 16. Ap. Csel. 13. 24—26. Vajjon milyen még az én ádventi bizonyágtételem? Benne van-e minden Istent-akarásom mellett az az alázatosság, ami Keresztelő Jánost olyan erősen jellemezte: „Nem vagyok méltó, hogy lábainak sarúját megoldjam!”?

Van-e bátorságom beismerni teljesen méltatlan voltomat? És biztosra veszem-e, hogy mindenek előtt nekem szól az idvesség be-széde?!

Dec. 17. Ap. Csel. 13. 27—29. Hiszem-e és hirdetem-e, hogy az ádvent nem ádvent, nagypéntek nélkül, Krisztusnak érettem való halála nélkül? Éppen ez a legszebb adventi hír: „Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta . . .” Csak ezek alapján tudom Krisztust életem Megváltójának vallani, ha hiszem, hogy Ő Isten Fia s az én megújulásom, megtérésem nélküle lehetetlen.

Dec. 18. Ap. Csel. 13. 30—32. A Krisztusban való ádventi öröm teljessége a feltámadásban van. Nem egész az én ádventi biblia olvasásom és bizonyágtételem, ha ez hiányzik belőle. De itt ismét az a lényeg, hogy ne nyugodjam addig, míg bizonyossá nem lettem új életet adó feltámadása felől. Affelől, hogy Jézus él!

Dec. 19. Ap. Csel. 13. 33—37. Miért nem tudok én olyan feltétlen hittel és bizalommal nézni az Igére? Miért tépelődöm folyton, hogy vajjon igaz-e, amit mond? Miért nem látom egységes, központi lényegét úgy, mint Pál apostol, hogy határozottan látja mindegyiknek Krisztusra mutató mivoltát? Ugy érzem, csak ott van a baj, hogy mindig szavakban és csupán észigazságokban bízom és nem a feltámadott Úr Jézusban!

Dec. 20. Ap. Csel. 13. 38—40. Milyen jó azt tudnom és erről beszélnem, hogy van bűneimre bocsánata! Hogy az érettem meghalt és feltámadott Krisztus által sok hamisságra, titkolódzásra felépített életem rombadől, de Krisztus érdeme által új élet lehetősége nyílik diákéletemnek. Vagy rám is vonatkozik a próféta szava? Nem, nem! Mert hiszem, hogy Jézus megeselekszi a lehetetlent is az én megmentésemre. És ez elég!

Dec. 21. Ap. Csel. 13. 42—44. Az ádventi bizonyoságtétel sok embert vonz. Ma is mindig várunk. Mindig Messiásokat keresünk. Amint valaki bátrabb hangokat hallatt, valahogyan újat, csodálatosat hirdet, akkor zászlója alá gyűlünk. Igaz, az Evangélium örök egy, mégis volt és ma is van varázsa. Támad az új evangélium nyomán is sóvárgók serege, ha igazi üde ádventi bizonyoságtételben szólal meg az.

Dec. 22. Ap. Csel. 13. 45—48. Támadnak azonban, akik ki akarják sajátítani az Evangéliumot, akik kizárólag magukat tartják az igaz hit képviselőinek és tévelygéssel vádolják azokat, akik az Úr mindenekre kiterjesztett kegyelmét hangsúlyozzák, tehát a nagy ádventi örömhírt hirdetik. Vajjon nem gondolkodtam-e vagy cselekedtem ilyen büszke göggel és hiúságomban megvető lekiacsinyléssel azokra, akik valóban eredményeket mutattak fel a hitélet terén? Vagy hálát adtam érettök az Úrnak? Mert csak így lehet ádventem!

Dec. 23. Ap. Csel. 13. 49—52. Hiába van minden acsarkodás! Meglassítani lehet az Evangélium, a hit terjedését, de megakadályozni soha, míg igazán szent lélekkel jár-

nak és szolgálnak hívívői. Én sem akarok mást. Csak az a kérdés: készen vagyok érette üldöztetést is szenvedni!

Tanuljunk a szeretet hónapjában szeretetet.

Olvassuk el a dec. 24.-től január 9-ig terjedő időben az alábbi beosztás szerint *naponként* János apostolnak a szeretet apostolának három levelét: I. János 1. 1—4., 5—10. (A szeretet *alapja* az Igével való közösség, a sötétségből világosságba szabadulás.) 2. 1—2., 3—11., 12—17., 18—29. (A szeretet *tárgya* nem lehet a világ, nem lehet az Antikrisztus az Atya parancsolata és a felebarátok.) 3. 1—10., 11—12., 13—18., 19—24. (A szeretet *bizonyosságai*, hogy a bűnt nem cselekszi, felebarátait eselekedetben szereti és Istenhez bizalommal viseltetik). 4. 1—6., 7—21. (A szeretet *forrása* maga az Isten, mert ő a szeretet.) 5. 1—5., 6—13., 14—21. (A szeretet *diadala*: a hívő élet, a bizonyoságtétel és imádkozás ereje.) II. János (A szeretet *akadálya* a hitető Antikrisztus, minden Krisztusellenség.) III. János. (A szeretet *példaadása*: az egymás befogadása.)

Ittész Mihály.

Megdöbbsentél-e,

amikor először vetted észre, hogy minden harmadik ember, akivel az utcán találkozol, olyan ruhába van öltözve, amilyent régebben a madárijesztőkre is szégyeltek volna felaggatni. Megriadtál-e, amikor a nyomor beláthatatlan birodalmának egy-egy rabszolgájával találkoztál és feléd esengett fakírokéhoz hasonlóan összezsott arcának ráncái közül két szeme, amelyben a kitaszít-

tottak megalázkodásától a gyűlölet elvakultságáig mindent megláthattál. Megreszkettél-e, amikor kikaputok állandó nyikorgása vagy csengőtök éles sívítása után megjelent előtted a legnagyobb hatalmasság, domina paupertas, a szegénység úrnőjének egy-egy követe, hogy mint a ma tetetöltött kétségbeesése vagy mint a holnap fenyegető réme a segítséget kérje.

És ha mindez már megtörtént veled, hogyan reagáltál rá? Behúnytad a szemed és tovább mentél, elhesegetve a kellemetlen gondolatokat a délutáni kézilabdameces vagy sakkparti várható örömeinek megcsilangatásával. Vagy melegebbszívű vagy és nem tudtad megállni, hogy egy-két fillért ne ejts a felédnyúló kézbe; esetleg behívtad a kéregetőt és kieszközöltél számára a konyhán egy kis ételmaradékot, vagy még a szekrények mélyéről is egy-két kopott ruhadarabot a számára. Sőt az is lehet, hogy mint cserkész arra is vállalkoztál, hogy a hivatalos hatósági vagy egyházi jótékonykodás ajándékait eljuttasd a rendeltetési helyére. De az is lehet, hogy öntudatos ember vagy, akit már nem látogatnak meg ilyen szentimentális érzések és mint reális ember tudomásul veszed, hogy most gazdasági háború folyik, és mint minden háborúnak, úgy ennek is vannak sebesültjei és halottjai. Ezeknek a gyógyítása vagy eltemetése véleményed szerint nem a te feladatod. Ha gyakrabban olvasod az újságok hírrovatát, még hozzáteszel egy-két esetet, amelyek meghalt koldusokról szólnak, akiknek piszkos szalmazsákjuk szalma helyett bankókkal volt megtömve. Nézd csak, te „reális“ barátom, tudod, hogy egyetlen uralkodónak sem volt még olyan rettenetestömögű hadserege, mint a nyomornak; Xerxes, Nagy Sándor, Szolimán, Napoleon vagy II. Vilmos hada maroknyi nép volt ehhez képest. Tudod azt, hogy sem a felekezeti, sem a nemzeti gyűlölség, sem a kincsvágy és semmi nemes vagy önző érzés nem olyan nagyszerű vagy szörnyű hajtóerő, mint az éhség. Tudod azt, hogy az a legbátrabb ember, akinek nincs vesztenivalója, és akinek a halál ezerszer kívánatosabb, mint az élet. Ha csakugyan „reális“ ember vagy, hogy tudod egy pereig is nyugodtan élvezni a terített asztal ín-

esiklandó adományait, a meleg szoba esendes meghittségét, a puha, fehér ágyszelíd simogatását és az életed többi kényelmét, amikor életed biztosaknak hitt várfalai alatt feketélnek már az ostromló seregek? Te, reális ember, indulj el egyszer kémszemlére városod nyomornegyedébe. Nem tudom, hogy hívják tifelétek: Párizsnak, Londonnak, Krakkónak, Tripolisznak vagy Jeruzsálemnek: nézd meg, mi van ott, és ha sikerül, beszélj egy-két ott lakó, veled egykorú fiúval. Szavaikból megtudhatod, hogy milyen ennek a világnak a reális képe és ha csak parányi fantáziád is van, elképzelheted, milyen lesz a jövő, a *te jövőd*.

Te másik barátom, azt hiszed, el lehet úgy intézni a bajokat, hogy nem veszel rólok tudomást. A struce-politika nagyon kényelmes álláspont, de bizonyosan a pusztulás felé vezet. A történelemtanárod bizonyosan elmagyarázta neked, hogy pl. ilyesmivel próbálkoztak őseink is, amikor a török az ország határán állt 1520 táján és az eredmény — *Mohács* lett.

Ti pedig, akik alamizsnálkodtok, vagy az alamizsna eljuttatásában segédkeztek, úgye nagyon jól tudjátok, ha komolyabb pereitekben végiggondoljátok a dolgot, hogy ilyen módon nem lehet megszüntetni vagy nagyobb mértékben csak csökkenteni is a nyomort? Ha csakugyan nem felületes érzékenység vagy pillanatnyi jóérzések keresése kényszerít arra, hogy adj, hanem benső szükségyszerűség, amelynek nem tudsz ellenállni, akkor minden alamizsnálkodásnál nagyon kell szégyenkezned, hogy csak ennyit teszel és látnod kell, hogy a tengert akarod egy vederrel kimerni.

Nincs hát segítség? De van! Csakhogy nem ott, ahol te és az emberek legnagyobb része azt keresi. A nyomornak sok külső oka van, de mind egyre, egy őskora, az *em-*

---

beri bűnre vezethető vissza. Ne esóváld a fejed; nem naiv szenteskedés ez, hanem a legigazibb valóság. Nézd csak az egyik oldalt: ugyanannyi a nyersanyag, mint régen, sőt annyi kívénk van, hogy még a tengernek is jut belőle; annyi kenyérmagvunk van, hogy egy részét állateleségnek kellett átalakítani; annyi gyapoteserjénk, hogy egy részét ki kellett vágnunk; munkáskéz és szakértelem is áll rendelkezésre fölösen, és mégis ugyanakkor telve van majdnem minden ország az éhezõ és rongyoskodó emberek millióival. Mered-e állítani, hogy nem az emberi önzés hozta e világra ezt a nyomorúságot? Nem fontos ebben a pillanatban, hogy ennek a kérdésnek minden oldalát megvizsgáljuk, elég ennyi is ahhoz, hogy megállapíthasd az eredményt: a nyomor elleni küzdelem azonos az emberi önzés, az emberi bűn elleni harccal.

Karácsony felé járunk, belecsendül az

emberi szívekbe a betlehemi angyalok éneke: „Békesség a földön és az embereknek jóakarata.” De nem egy napra, nem egy este, amikor olyan könnyű ellágyulni és jónak lenni. A Betlehemben megszületett Gyermek azt parancsolja nekünk, hogy tagadjuk meg magunkat; hogy hordozzuk egymás terhét; hogy anyagi javainkat, tehetségünket úgy tekintsük, mint Tőle kapott tálumokat, amelyeket, jaj, ha nem forgatunk, hogy keresztként hordozzunk mi is minden rongyosságot, minden éhezést és minden szenvedést, amelyet el kell viselni embertársainknak.

Súlyos terheket akartam rád rakni; de meg kell egyszer értened, hogy vagy egy új világnak, Krisztus világának leszel a munkása, vagy talán holnap neked sem marad más hátra, mint beállni Domina Paupertas vígasztalan és reménytelen seregébe.

H. Z.

Megemlékezés Gárdonyi Gézáról.

A bicentennáriumok, százados fordulók, ötvenéves emlékünnepek sorában most tíz évvel ezelőtt történt gyászseset irányítja a

Gárdonyi Géza.

figyelmet egyik legmagyarabb írónkra, a magyar irodalom „láthatatlan ember”-ére, Gárdonyi Gézára. Találón nevezi őt így egyik kiváló méltatója, mert e névvel nemcsak Gárdonyi leghíresebb regényének főalakjára, a zárkózottságában oly fenséges Atilára utal, hanem vonatkoztatja e jelzőt az író remeteéletére is, ki elvonulva a világ zajától, egri fenyveseinek hűsében kelti életre a Nyulak-szigetének liliosomos királyleányát, az egri vár hőst, Dobó Istvánt és dicső daliáit.

Emberkerülő módján élt Tusculánumban, de ez távrolról sem az embergyűlölőnek zárkózottsága volt, ki az emberi gyengesége-

ket megveti. Hogyan fakadhatnának szeretetlen lélekből olyan sorok, melyekkel a kezdő pedagogushoz szól ez a „nehéz, de gyönyörűséges igát”, tanítói hivatást is viselt költő:

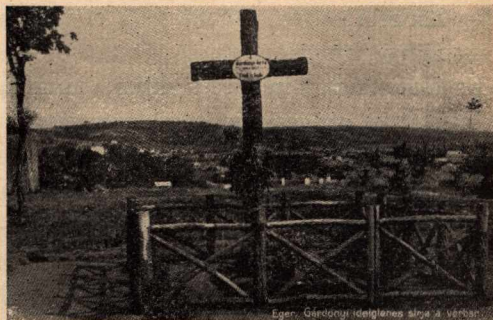
„Mikor először lépsz az iskolába,
Legyen arcodon Jézus nyájassága!
Szólítsd köréd a kis gyermekeket,
És simogasd meg kezeckéjüket.
S ha látsz közöttük rútat, rongyosat,
Gyermeki arecal búbánatosat,
Ismerd meg benn a korán szenvedőt,
S öleld magadhoz és esőkold meg őt!”

E néhány rövid sor nemesak mélységes emberszeretetét mutatja, de arról is tanuskodik, hogy kinek a fenkölt alakja lebeg előtte napi életét is átható eszményképül. És mikor a „Boesássátok hozzám a kisdedeket” parancsot idézi lelkünkbe, vallást tesz minden idők legnagyobb nevelőjéről, Jézusról.

Hogy Istenben bízó hite éppen ilyen meggyőződéses és megingathatatlan, azt a sírkereztjére iratott, halhatatlannak érzett lelkéből feltörő vallomástétel jelzi legjobban: „Csak a teste!”

Igen, a teste ott pihen az egri vár hő-

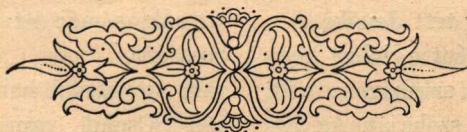
vértől pirosult földjében, de lelke itt él közöttünk, halhatatlan magyarjainak egész seregében: a „Karácsonyi álom” „tulipántos szűrű, árvalányhajás pörgekalapú” angyalkáiban, a hevesvérű, de szíve mélyéig becsületes Baracs Imrében (A bor), a trianoni elesettségünkben is mosolyrafakasztó Göre Gábor és Durbintz sógor tiszta, ártatlan derűjében.

Eger, Gárdonyi ideiglenes sírja a várban.

Fővárosunk egyik legszebb, fejlődő részén, a Horthy Miklós-út és Beresényi-u. találkozásának kis pázsitján szoborművet alapoznak. E mű minden igaz magyar lelkes örömeire testi mívoltában is láthatóvá fogja tenni Gárdonyi Géza alakját.

Dr. Zelenka Margit.

**Kérjük olvasóinkat,
hogy az első félévi előfizetési díjat mielőbb fizessék meg.**

JENŐKE MEGJAVUL...

(ELBESZÉLÉS.)

Az egész internátus felzúdult, mint a méhkas.

— Hallottad?

— Hallottam!

— No de ilyet!

— Én igazán nem értem.

— Én sem!

— Ejnye, ejnye.

És forrongott minden traktus, minden szoba. Itt is, ott is izgatottan magyarázó majd sugdolózó csoportok alakultak.

— Hát ilyet még sem tételeztem volna fel róla, — hallok felesendülni egy hangot — ez igazán nem járja.

Egy érdeklődő lép a csoporthoz.

— Mi az, mi történt?

Egyszerre rohanják meg:

— Mi az, te még nem hallottad?

— Mit? Mondjátok már!

De nem lehet belőlük értelmes feleletet kihozni: mindegyik csak szörnyülködik.

— No de ilyet.

És olyan nagy a felháborodás, hogy még a komoly képek is a falon megcsóválják a fejüket.

— Ejnye, ejnye.

Végre sikerül meghallani az egyik izgatott embertől, hogy mit is tett Jenőke.

— Hát kérlek, úgy történt a dolog, hogy a multkor, mikor Jenőke a színházban volt, felforgatták egy kissé a szobáját. Az ágy matracai, párnák össze-vissza és az asztal az egész összevisszaságon rajta, felfordítva, a fiókok kiszórva, és az asztal négy lábán egy-egy cipő, természetesen a Jenőkéé.

Itt egy kicsit megállt, és levegőt szívott az elbeszélő. A másik azonban sürgette:

— No és?

— És képzeld, ez a csirkefogó, ez a gazember, ez az alávaló, ez a — itt már nem talált kifejezést felháborodásának az elbeszélő — az egészet beadta!

— Beadta?

— Beadta, hangzik kórusban.

— No de ilyet!

— Borzasztó.

És egy pillanatnyi esend, majd egyszerre felhangzik a határozat:

— Bosszú! Jajj neked, Jenőke!

És a kupaktanács összedugja a fejét, tanácskozik és határoz.

A napok telnek-mulnak, lassan lecsitul már a felháborodás, napirendre térnek a dolgok felett, a bűnös nem kerül elő és így az egész társaság együtt szenvedni végig a nagy dorgatóriumot.

De ha valaki megjelenék a folyosókon, úgy este vacsora után, itt is, ott is egyes tanácskozó csoportokat látna szétugrani. Mert a bosszú: él!

És egyszerre megszületik a nagy terv, megbeszélik a legapróbb részletekig s csak az alkalomra várnak.

Az alkalom nem is várat sokáig. A felügyelő tanár úr korábban fekszik, mintsem várnák, s már itt is az alkalom a nagy bosszúra.

A szokottnál hamarabb elesitul az egész ház. Csend van az alsó és a felső traktusokban, egy lélek sincs látszólag ébren.

Az óra elüti a tizet. A kettes szoba lakói felszerelik a szokásos védőszerkezetet, a pohár vizet, mely az ajtó nyílásakor a belépő nyakába zuhan és a két pár cipőt, mely hasonló célokat szolgál, és nyugodtan lefekszik, mert korán fekvő nép az alsó traktus.

Tizenegy óra . . .

A felső jobb traktusban a 15-ös szobában Nemes Gyula, kinek hangja a beavatott kritikuskok szerint nem iskolázott, de annál kellemetlenebb, befejezi az éneklést és elmés szerkezetet szerel fel, mely az ajtónyitásra egy riasztó pisztolyt süt el s több spárgát feszít ki össze-vissza a szobában, majd édes álomra hajtja fejét. Hja, ő tovább bírja, mint az alsó traktus.

Jenőke már régen az igazak álmát alussza, szelíden piheg ágyában s nem is sejti, hogy a közel jövőben ágya, melyet a srófok helyett csak cukorspárgadarabok tartanak össze (szorgalmas diákkezek művei), le fog szakadni.

Tizenkettőt üt az óra . . .

Mindenütt esend, a folyosókon hallgat a sötétség.

Egyszerre csak nyílik az ajtó, halkan nesztelenül, és három alak oszon ki rajta. Fejükön keménykalap, arcukat zsebkendő fedi, deli alakjukon hálóing és nyakkendő (de gallér nélkül), lábukon lakkeipő.

Igy indulnak útnak.

Cipőjük nesztét elnyeli a szőnyeg s nem mutatja a kaján sötétség, hogy mit visznek a kezükben.

Halkan lépkednek. Már a traktus utolsó ajtaja elé érnek, mely mögött édesen alszik Kelen és Gálos, a két egyetemes-, köz- és váltóhólyag, ahogy őket nevezni szokták, ajtajukon pedig a „Khon és Grün” felirat virít, alatta apró betűkkel „szatócsok”, s már csak a lépcsőn kell lemenni, hogy Jenőke szobáját elérjék. Nesztelenül surrannak le a lépcsőn s eljutnak az alsó traktusba. Egy kissé meg is dobban a szívük, mert hátha felébred valaki és akkor az idegen besurrának, statárium lévén, a fürdőkádba kerülnek.

Elérik a szobát minden baj nélkül, óvatosan benyitnak. Hallgatóznak, fülelnek. Csend. Semmi nesz, csak Jenőke húzza egyenletesen a lóbórt a fagyon, azaz horkol. Az egyik először egy zsákba gyűjti Jenőke összes cipőit, majd az ágyhoz áll egy éles bieskával.

A másik halkán számol egy . . . kettő . . . három . . .

Ebben a pillanatban recsegve ropogva leszakad az ágy, Jenőke íjedten csattintja fel a villanyt, és éppen mikor segélykiáltásra nyitná a száját, lötyenti areon a harmadik egy pohár vízzel „ez a spicliségért” kiáltással.

S mire magához jönne, már el is tűnt a három ember az összes cipővel.

Jenőke lesujtva és töprengve maradt a feldúlt esatatóren, víztől csöpögve.

Fülében ott cseng egyre a szó: a spicliségért. Minek is tagadjuk, fáj neki nagyon. De hát, és ezt ő is beismeri, megérdemelte. Gondolkozik, gondolkozik erősen sokáig és a végén csendesesen nekiáll és összeszedi, rendbe rakja az ágyát.

És mikor másnap reggel a tanár úr reggeli vizitjét végezné, Jenőke az ágyban volt. A toroka fájt és köhögött. A bekötözött toroka legalább is ezt mutatta. De a valóság, hogy nem merte megmondani, hogy elvitték a cipőit.

A jutalom mégis meglett, mert miután a nagy tanács kijelentette, hogy Jenőke megjavult reggelre, harmadnap ott találta valamennyi cipőjét, igaz, hogy erősen preparált állapotban (az egyikben szalma, a másikban szén, kavics, gaz és hasonló kedves dolgok és valamennyi cipőfűzője elejétől végig csomózva) az ajtó előtt . . .

De a lecke nem volt hiábavaló, Jenőke megjavult . . .

Kemény Péter.

A pisai campanile.

Valér Erik linoleummetszete.

A HETVENÉVES HAUPTMANN.

A nagy német költő, Hauptmann Gerhart 70. születésnapját ünnepelte e napokban országába. Az új német birodalom egyik elismert tekintélye ő, kit ez évben külső jelei is értek az elismerésnek, mivel a birodalmi

Hauptmann Gerhart

Goethe-díjat Goethe halálának százados évfordulóján neki ítelték oda.

Könnyű kiszámítani, hogy 1862-ben született Hauptmann, én meg hozzáteszem, hogy Porosz-Sziléziából való. Azon a vidé-

ken igen sok bánya és gyár van, s ezek munkásainak sorsa, lázongása, mozgalmi érdekelték a költőt. Első sorban színdarabíró (drámaíró). Leghíresebb darabja a *Takácsok*, mely szomorú képét festi a munkás sorsnak, s annak, hogy a lázongás igazságtalanságokhoz vezet: itt pl. az a munkás hal meg a katonaság sortüzének eltévedt golyójától, aki nem is vett részt a mozgalomban, hanem sztrájk (munkamegszüntetés) helyett tovább dolgozott. Hauptmann ú. n. naturalista, e művében ugyanis a mindennapi életet tárja elénk a maga természetességében. De más darabjaiban mesélő kedve nyilatkozik meg, pl. ott mikor a tóba süllyedt harangról szól, tündéralakjai lebegnek előttünk, mint Herezeg Ferenc balatoni, vagy Jókai Szent Anna-tó-regéjében. Mondákat is felelevenít más művekben. S egy szegény szenvedő kis lány lázálmai, látomásai és Krisztusban való boldog halála a *Hannele mennybemenetelének* tartalma.

Hauptmann nem erős akaratú hősokeket állít elénk, kik küzdenek a sors ellen, s végre diadalmaskodnak, hanem gyengéket, gyarló embereket, kik elbuknak gyengeségük miatt. Ezt rossz néven is vette tőle a németiség, mert hiszen a világháború is megteremtette a maga Hindenburgjait, kik védőbástyaként állanak viharaiban, s régen is Bismarckok állottak a németiség élén, nem pipogya emberek. S mégis, ennek ellenére is igazi költő Hauptmann, ki törekszik felfelé, küzd a sikerért és ebben igazi ember is. Ezért ünnepelték most szeretettel.

KÉPZŐMŰVÉSZETI KÖRÖK

Hogyha valaki nem tudja, hogy ki volt Verseyhy Ferenc, azt könnyen érheti az a baleset, hogy nem engedik át az érettségén. Ha azonban „csak” azt nem tudja, hogy ki volt például Fadrusz János, akkor még megszerezheti az érettségi bizonyítványt, amely mindenki szemében az általános műveltséget jelképezi. Ezt a visszásságot megszüntetni a tanterv újabb felforgatása nélkül nem igen lehet. A műtörténetnek a fiúiskolákban a kevés órából nem tudnak egyet sem juttatni. Ezt a hiányt igyekszik a Középiskolai Képzőművészeti Kör pótolni. Magyarországon az első Középiskolai Képzőművészeti Kör 1927-ben alakult Opper Imre tanár irányításával a budapesti evangélikus gimnázium Benczúr Gyula Képzőművészeti Köre néven. E körnek célja azonban nemcsak az elmaradt műtörténelmi oktatást pótolni, hanem a művészetekre vonatkozó ismeretek bővítésén kívül a kézügyességek fejlesztése is. És ez utóbbi talán még az előbbinél is fontosabbá teszi a Középiskolai Képzőművészeti Kört. A középiskola a növendékeket csak szellemileg képezi ugyanis ki, az egyoldalúság pedig nem helyes.

De nézzük, hogyan éri el céljait a kör. Hogyan bővíti a művészetekre vonatkozó ismereteket? Először vetítettképes előadások útján. Ajánlatos, hogy ezeket maguk a tagok tartsák, idegen előadókat, híres művészeket, csak egyes ünnepélyes előadás alkalmából hívjunk meg. Másodsorú tárlatlátogatás által. Végül a könyvtár útján. Ez munkáját nem egyféleképpen végzi. Egyrészt könyveket kölcsönöz, másrészt azonban könyvtárórákat tart: a

könyvtáros itt esetleg az érdeklődőknek műlapokat mutat be és magyaráz. A könyvtár folyóiratokat is járát. Hogyan éri el a kör a kézügyesség fejlesztését? Különböző szakosztályokat állít, ezeknek élén ifjúsági szakosztályvezető áll; a szakosztály hetenként munkaórát tart. Mindenekelőtt megalkotandók a ténylegesen képzőművészeti szakosztályok: rajzi (festészeti), szobrászati, építészeti szakosztályok. A komoly név mögött könnyű munka is húzódhatik meg, különösen alsóosztályok számára. „Építészeti szakosztály” néven papírból kivágott házakat is állíthatunk össze. A tagok igényei szerint, vagy iskolafajták szerint még több szakosztály alakítható. (Leányiskolákban pl. kézimunkaszakosztály.) Aszerint pedig, hogy van megfelelő vezető, vagy a tagok kívánják, még könyvkötészeti, lombfűrészeti, fényképészeti stb. szakosztály is állítható fel. A tagokat pályázatok kitérésével kell serkenteni. Év végén, az egész évi munka eredményét a kör kézügyességi kiállítás keretében mutatja be a szülőknek és érdeklődőknek.

Ha minden iskolában alakul képzőművészeti kör, és munkájában mindenki résztvesz, akkor több joggal mondhatjuk, hogy aki a középiskolát elhagyja, az általános műveltséget megszerezve lép ki az életbe, mint manapság.

Frend János

a budapesti ev. gimn.
Benczúr Gyula Képzőművészeti Köre
ifj. elnöke.

**Figyelj a
februári ifjúsági konferencia
felhívására!**

TIK=TAK

Irta: *Kárpáthy Ilona*, IV. é. tk. növ., Kecskemét.

(Az Ifjú Évek novellapályázatának nyertese.)

Az óráról akarok most írni. Az óráról, melyet ott láttok minden házban. Erről a nélkülözhetetlen jószágról, mely kérlelhetetlen szabályossággal kiméri az örömmel és a szomorúságnak idejét. Nem rendíti meg az éghezkiáltó fájdalomnak, vagy a nagy boldogságnak az ereje. Az újszülött kis élet csodálatos álma felett ép oly közömbös lassúsággal tik-takkol, mint a ravatal felett. Nem érzitek, mennyi kegyetlen, ördögi gúny van ebben a két szóban? Ó, ne higgyétek, hogy az órának nincs lelke! Mikor az apró csavarok, kerekek csodálatos harmóniájából megszületik az első „tik-tak”, ebben már egy ördög hangja szól. Egy ördög jégszíve kell ahhoz, hogy meg ne álljon a boldogok felett és azok boldogságát legalább egy pillanattal meg ne hosszabbítsa. Egy ördög kegyetlensége kell ahhoz, hogy ne könyörüljön meg a szenvedőn, s gyorsabb lépteivel meg ne rövidítse a fájdalom idejét. Ő kérlelhetetlen egyformasággal gázol végig az emberi szívek öröme és fájdalma felett ezzel a retentő szekérrel, az idővel.

Erről az óráról akarok most írni, erről a kegyetlen kis jószágról, mely szabályos, apró lépteivel kérlelhetetlenül kiméri örömmünk, fájdalmunk idejét — tik-tak, tik-tak.

I.

A kisfiú állt a sarokban. Katonásan. hátratett kézzel, büntetésből. A fal minitáit nézte. Ez itt olyan, mint egy kígyó — gondolta, — átfogja a kis virágot. A vi-

rágnak mintha arca lenne. Igen, itt a szemé, szája. Olyan, mintha kétségbeesetten kiabálna segítségért. Az utca felől, a nyitott ablakon át valami nesz hallatszott. A kis fiú óvatosan hátrafordult. A varrógép mellett ülő asszony észrevette ezt a mozdulatot s hirtelen felé fordította szigorú arcát. A fiú visszakapta fejét. Az órát nézte most. Milyen lassan mozog a mutató. Talán nem is jár! Hátha megállt, és ő most várhat, míg eltelik a keserves óra. Visszafojtotta a lélekzetét. A csenden keresztül (hosszan) lassú egymásutánban hallatszott: tik-tak, tik-tak. A gyermek szomorúan hajtotta le fejecskejét. Azt a három fényesíkot nézte, mely az ablakon keresztül a falra vetődött, szép, aranysárga tavaszi napsugárból. Oly közel volt, hogy ha ki merte volna nyújtani a kezét, el is érhetne volna. Valahányszor elment valaki az ablak alatt, a fény eltűnt egy pillanatra. De aztán visszajött a szép, aranyos szőnyeg. Arra gondolt, hogy milyen jó annak, akinek nem kell sarokba állni és nemcsak ennyi jut neki ebből a szép aranysugarú napoeskából.

Most gyors, apró léptek kopogtak a nyitott ablak alatt. Egy szőke fejecske jelent meg az ablakban. — „Kezecsókolom”. — Az asszony az ablak felé fordult — „Szabónéni kérem, itthon van a Lajcsika?” — Kérdezte a hangoeska. — „Itthon, de büntetésből a sarokban kell állnia! Most nem mehet játszani!” — A kis szőke fej ijedten húzódott hátra. Az elkomolyodott arcon látszott, hogy átérzi a helyzet komoly-

ságát. Gyors köszönéssel szaladt el az ablak alól.

A kis rab mélyen csüggesztette le a fejét. Hátravetett keze görcsösen kulcsolódik össze. Néha meg-megrándult. A válla is megrázkódott. Sírt. Keserves, hangtalan, magábafojtott sírással. A könnyek peregetek egymásután az arcáról, le a pötytyős nyakkendőre, mely mohón szívta magába a meleg cseppeket.

Az óra méltósággal teljes hangon ütött felet. A kis fiú felnézett rá. — Még csak fél! — gondolta. Pali biztos kiment a tóhoz pecázni. Nem várja meg őt! Egész biztos, hogy nem! Hisz nem is szólhatott neki. Arra gondolt, hogy milyen jó lehet most a tónál. Paliék biztos levetették most a cipőt és benn gázolnak a finom, hűvös vízben. És már mennyi halacszkát foghattak! A horog jutott eszébe, mely ott lóg a kamrában a szegen és vár rá! Istenem! Újra az órára nézett. Az közönbős hideg arccal nézett vissza rá, és kegyetlenül mutatta a felet. Pedig mit sem adott volna, ha a nagymutató most hirtelen a 12-re ugrik.

Igen, akkor ő szaladna ki a kamrába, hamar leakasztaná a horgot, kifutna a kis kapun, végig a nagy utcán, le a kis tóhoz. A gyerekek már mind kinn vannak, ez alatt ő is hamar lerúgná a cipőt, beleugrana a vízbe. Aztán bevetné a horgot, aztán . . . Mély, fájdalmas sóhaj szakadt fel a melléből. A feje mélyen előre csuklott, s a könnyei újra megeredtek. Az óra pedig onnan a magasból hidegen nézett le rá nagy fehér arcával és kegyetlen lassúsággal mérte tovább-tovább: tik-tak, tik-tak.

II.

A szomszéd szobában még szólt a gramofon, s a nyitott ajtó előtt eltáncolt egyegy pár.

A leány és a férfi szótlanul ültek egymás mellett a homályos szobában. A férfi mélyen előrehajolt, néha nagyot szívott a cigarettából, mely ilyenkor megvilágította barna arcát. Hallgattak. Az óra mély, zengő hangja ütötte a negyedet. A leány kínosan mozdult meg. Mozdulatában sok volt a kétségbeesett tanácstalanság. A szája mintha szóra mozdult volna, — de mégsem. Hallgatott tovább. A csend kínosan nehezedett rájuk. — Istenem, már csak félóra, s akkor elmegy. Elmegy és vége mindenek. Szólni kellene, hisz tudja magáról, hogy ő is hibás. Érti minden poreikájával, de nem — nem tudna egy bocsánatkérő szót kipréselni a száján. Nem, nem képes rá! Pedig csak egyetlen szó kellene, egy rövid kis szó. Az órára nézett. Már mindjárt fél, aztán háromnegyed, s akkor fel fog állni s elmegy szomorú, haragvó szívvel.

Pedig, ha most így elengedi, többet talán nem is látja! Nem, nem szabad így elengedni! Hisz ő a hibás, kötelessége, hogy kiengesztelje. Igen, szólni kell valamit, mert tűrhetetlen, kibírhatatlan ez a csend.

A férfi cigarettáért nyúlt a kis asztalra. Valami halk koppanással esett a szőnyegre. Mind a ketten érte nyúltak. Szemük tálalkozott. A leány szíve megdobbant. Most, most kellene valamit mondania. De aztán hidegen, szinte únottan fordította félre a fejét.

A torkát sírás fojtogatta. Miért nem tud hát csak egyetlen bocsánatkérő szót kimondani? Keze ökölbe szorult, kínos, tehetetlen haragjában. Nem tudta magát legyőzni.

Az óra pedig gúnyos, diadalmas hangon elütötte a felet. A lány kínosan kulcsolta össze a kezét. Az óra ketyegésére figyelt: tik-tak, tik-tak. Hogy rohannak a kis ke-

rekek. Milyen eszeveszett gyorsasággal. Tik-tak, tik-tak — öt perc eltelt — megint öt perc — már csak öt perc van hátra. Most, most igazán szólni kell. Igy, ki kell nyújtani a kezét és csak ennyit mondani: „Bocsásson meg, Pál!” — Hirtelen elhatározással lendítette kezét a levegőbe, de a mozdulat hirtelen megtört — megigazította a gallért a nyakán.

Az óra szerkezete kattant egyet. Ez azt jelenti, hogy mindjárt ütni fog. A lány lehajtotta a fejét. Mint a halálraitélt várta a halálos csapást az óraütést. A szíve kínosan, lázadozva mozdult meg. — Jaj csak még öt perc — nem, csak egyetlen egy percre várna még ez a vén óra!! Csak egy pillanatig. — Az óra elütötte a háromnegyedet. A férfi lassan felállt. A lány is felemelkedett. Egy szó nélkül fogtak kezét, kifelé indultak. A lány szeretett volna felsírni, a lába úgy remegett, alig tudott lépkedni. A férfi az ajtóban hirtelen visszafordult, mintha ott felejtett volna valamit. De a lány elfordította a fejét, mintha nem vette volna észre. És miért? Óh kérdezte ő magát százszor, ezerszer, de sohse tudta, mért tette, mért kellett úgy cselekedni? Aztán?? Aztán az ajtó becsukódott — a kertajtó is becsukódott . . .

A lány újra ott állt a kis szalónban. Nézte az üres helyet, hol előbb a férfi ült. Nézte mozdulatlanul, mintha az egész teste kövé vált volna, csak a szíve helyén érzett egy nagy égő sebet.

Az óra újra ütött. Ez a hang eszébejuttatott mindent. Hangos, keserves sírás tört ki a torkán.

Az óra pedig onnan a magasból hidegen nézett le rá nagy fehér arcával és kegyetlenül mérte az időt tovább-tovább: tik-tak, tik-tak.

III.

Az asszony ült az ágy szélén. Kezével a kis fiú ütőerét fogta, a szeme pedig két-ségbeesett állhatatossággal függött a viaszszínű kis arcon. Oly merőn nézte, hogy szeme egészen elhomályosult, nem látott mást, csak egy sötét foltot a nagy fehér párnán. Ideges mozdulattal húzta végig kezét a homlokán. Szemét lehunyta egy pillanatra.

Újra maga előtt látta az orvos arcát, amint a szemüveg alól élesen figyeli a beteget. Aztán mikor az injekció beadása után műszereit tisztogatta, egyszerre csak hirtelen felnézett a munkájából — „Ha egy félórán belül hat az ellenméreg, akkor még . . .” s itt hirtelen, zavartan hajolt újra a munkája fölé. A félbehagyott mondatot egy kínos pillanat múlva egész más hangon fejezte be: — „Különben majd próbálunk valami mást!”

Az asszony érezte, hogy magáll a szívverése . . . megérezte a pillanatnyi szünet rettenetes jelentőségét. Megtántorodott, erősen belefogódzott az ágy végébe. Erőt vett magán. Hirtelen leült az ágy szélére, megragadta a kis fia kezét és azóta el sem eresztette. Figyelte az ütőerét és azt a viaszszínű kis arcot, mikor pirosodik át újra szép meleg életszínűvé. Jártak-keltek mellette, szóltak is hozzá, de ő nem látott, nem hallott semmit, csak azt a mozdulatlan fejcskét. Csak egyetlenegy képzet maradt az agyában: félóra múlva. Néha zavaros szemmel bámult az órára, aztán újra megragadta a kisfiú kezét. Már negyed! A beteg fölé hajolt. Visszafojtott lélekzettel figyelte az élettelennek látszó arcocskát. A lecsukott szemet, a görcsösen összezárt ajkat. Sehol egy rezdülése, egy parányi kis bujkáló jele az életnek.

Istenem! Mi fog történni!? Örült tekin-
tettel bámult bele a szoba homályába. —
Te kedves öreg óra, te hűséges öreg jó-
szág! Te örködtél ennek a kis életnek első
álma felett, hát hogy tudnád végignézni
a halálát? Hogy tudnád??

Kezét görcsösen kulcsolta össze, ajka el-
kékült a rémülettől. Szeme örült tekintet-
tel tapadt az órára. Testének minden kis
porcikája egyetlen-egy gyötrődő, hatalmas
kérés volt. — Te óra, kedves öreg óra, állj
meg egy percre . . . egy pillanatra . . . egy
rövid pillanatra állj meg . . . állj meg . . .
Az óra közönbős képpel bámult le az asz-
szonyra. Kitt-katt! Az asszony keze a ma-
gasba lendült, mintha meg akarná akadá-
lyozni az órát, hogy üssön. A felemelt kéz
lehanyatlott. A száján rémes kiáltás bugy-
borékkolt ki, mint a kínzókamrák szeren-
csétlen áldozatának utolsó, rémes hörgése.
Aztán tompa zuhanással rogyott a halott
kis fiú ágya mellé.

Az óra pedig onnan a magasból hide-

gen nézett le rá fehér arcával és mintha
mi sem történt volna, mérte az időt to-
vább . . . tovább: tik-tak, tik-tak.

. . . Míg ezt írtam, az óra ketyegett fe-
lettem. Én felnéztem rá és a kezem ökolbe
szorult. Mért sietsz úgy? Állj meg, állj
meg, csak addig, míg a homlokom végig-
simítom. Nem! Míg a szemem egyet reb-
ben, csak addig állj meg! Te kegyetlen!
Dacosan követeltem. És ő nézett rám gú-
nyosan mosolyogva. Hirtelen félelem fogta
el a szívemet. Mint a szolgát a zsarnok
előtt, mint az elítéltet a hóhér előtt. Meg-
éreztem, hogy milyen hatalmas úr előtt ál-
lok. Fejem lehajtottam!

Mit is tehettem volna mást? Mit tehetett
a kis fiú ott a sarokban, a lány az elha-
gyott kis szobában, az anya a halott gyer-
mek ágya mellett? Mindnyájunkon végig-
gázol az idő. Hideg pontosságából semmit
sem enged.

Mit is tehetnénk mást? Hajtsuk le mind-
nyájan a fejünket: tik-tak, tik-tak.

Berlitz, avagy hogyan tanuljunk modern nyelvet?

E napokban olvastam, hogy meghalt Ber-
litz. Nem hiszem, hogy akadna olyan, ki e
nevet nem hallotta: mindenfelé e világon
hirdetik nevét az ú. n. Berlitz-iskolák. Neve
fogalomná lett, s mégis élő ember volt, ki
a mult század hetvenes éveiben indította
meg nyelvtanító iskoláit. Meg kell említe-
nem, hogy nyelvmester volt, ki látta, hogy
nem helyes úton jár a nyelvtanítás. De nem
is gondoltunk emberre, mikor a Berlitz-
iskolákról olvastunk, mint akkor sem gon-
dol az ápoló emberre, ha az orvos „pris-
nicc”-et rendel a betegnek. Talán ma már

borogatásnak mondják ezt, de régen így
rendelte a doktor. Pedig Priessnitz Vincenz
a mult század első felében híres vízgyógyító
volt, hidegvízgyógyító intézetét Gräfenberg-
ben, Osztrák-Szilézia északi részében állí-
totta fel, s oda sokan zarándokoltak el gyó-
gyulást keresve. Hasonlóképpen Kneipp Se-
bestyén is ember volt, s 1897-ben halt meg.
Ő is vízgyógyász volt, ki mint takács kezdte,
majd plébános volt, végül a gyógy mód fel-
fedezője, melyet Kneipp-kúrának neveznek.
Bizony gyermekkoromban gyakran láttam
meztláb szaladgáló bácsikat, s meg voltam

róla győződve, hogy nem egészen épeszűek, pedig ezek csak Kneipp-kúrát tartottak. No és mikor a borogatásoknál Billroth-vásznat alkalmaznak, ki gondol arra, hogy egy rügeni orvos találta ki ezt az anyagot, mely vízhatlan s így átnedvesedéstől óvja meg a környezetet, ha már vízzel kell borogatni.

Mindezt csak azért említem, hogy fogalmakká lesznek sokszor a feltalálók; így van ez Berlitznél is.

Mi volt új nyelvtanítási módszerében? Hát meg kell először mondanom azt, hogy miként tanítottak a mult század közepe táján modern nyelvet; mert aki ma jár iskolába, s ma tanul német, francia vagy angol nyelvet, valószínűleg már nem látja, vagy nem tapasztalja saját bőrén a régi nyelvtanítási módszert. Nos, egészen úgy tanították, mint a latint vagy görögöt. Pedig nyilvánvaló, hogy ami e két nyelvénél helyes, nem lehet helyes a moderneknél. Mert a latin s görög nyelv tanulásának célja ma már nem egyéb, mint olvasás és szövegek megértése; a moderneké pedig az, hogy életben is alkalmazni tudja őket a tanuló, tehát ott kezdődik az igazi célhozjutás, ahol a latinnál már befejeződik. (Akadtak latintanárok is, kik a modern áramlatnak megfelelőleg latinul beszélgettek tanítványaikkal, de ez teljesen fölösleges volt.) Nos a latin tanításánál a nyelvtannal kínlódott a tanuló, olvasott és fordított, s közmondásokat vágott be: így nem lehetett modern nyelvet tanítani és mégis így tanították Berlitz fellépéséig. Az ő módszerének, melyre gyakorlat útján jutott, az a lényege, hogy a tanítvány első peretől fogva ne halljon mást, csak az idegen nyelvet, életből vett beszélgetésekből tanuljon, ne amolyan rövid, elvont és teljesen érdektelen mondatokból, melyek még hozzá össze sem függöttek, mint a régi latintanításnál. Most már u. i. ez is engedett

régi merevségéből és érdekesebb olvasmányokat ad, összefüggő szöveget. Tehát nála csak az idegen nyelven szabad beszélni és a beszélgetés a fődolog, s szavak és apró mondatok gyakorlásával és ismétlésével igyekezett módszere beszélőkészséget adni. Az eredmény bámulatos volt s a Berlitz-iskolák gombamódra elszaporodtak. Eleinte tényleg várakozáson felüli sikerek szereztek sok pénzt a módszer feltalálójának és művelőinek. De be kell vallanunk, hogy ez az eredmény csak látszólagos volt. Mi volt itt a hiba? Az, hogy megtanulták a Berlitz-tanítványok a mindennapi életben nagyjában szükséges kifejezéseket: utazás, város, vonat, stb. köréből, az iskolai tanításban első sorban iskola, családi élet, ház környéke, város, falu, évszakok stb., mint most minden modern nyelvi tankönyvünkben megtalálható s minden tanításban fellelhető. De teljesen helyes beszédet, a nyelv pontos használatát nem sajátították el, mert csak szajkómódra vágtak be kifejezéseket s nem értették a nyelv lelkét, nem nyelvtanát, mely nélkül mégsem lehet helyesen megtanulni egy nyelvet. Hiszen, úgy-e mi már csak elég jól beszéljük édes szép magyar nyelvünket, mégis kell nyelvtannal foglalkoznunk, hogy tudatosan beszéljük azt, egész helyesen. Kisültek a Berlitz-iskola hibái, hanyatlott népszerűsége, s bár ma is mindenfelé vannak ilyen iskolák, vannak ilyen módszer szerint összeállított füzetek, könyvek, azért olyanok, kik maguk is foglalkoznak nyelvtanítással, látják hibáját. A Berlitz-módszer eredménye amolyan portás nyelvtudás, mely meg tudja magát értetni, de minden nyelvet egyenlő hibásan beszél. Ismertem gyermekkoromban a Felvidéken, hol többnyelvűség volt, egy úszómestert, ki három nyelven beszélt: magyarul, tótul és németül, de mindháromat egyenlő rosszul és

hibásan. Ilyen eredménnyel nem elégedhetik meg a művelt ember.

Mi következik ebből? Vessük el a Berlitz-módszert, vagy tartsuk meg? „Mindeneket vizsgáljatok meg, és ami jó, azt tartsátok meg” — ezen bibliai elv alapján kell eljárni. Volt egy filozófus-iskola Görögországban, az eklektikusok, kik ú. n. válogatók lévén, mindenből vettek valamit. Ilyen módon kell a művelt embernek eljárnia: mindenből ki kell vennie a jót és azt alkalmaznia kell. Tehát a régi nyelvtanításból a nyelvtani megalapozást kell vennie, a Berlitz-alkotta módszerből az étellel való kapcsolatot anyagban, a beszéltetésre törekvést módszerben és azt a tényt, hogy lehetőleg ne halljon a tanuló mást, mint a modern nyelvet, ha már egyszer modern nyelvi órára ment be. A gyakorlat megadja azt, hogy

mindenből annyit vegyen ki a tanítómester, amennyit jónak lát. Részemről azért kétségtelenül többet vennék a Berlitz-módszerből, mint az elaggott klasszikus nyelvből, mert az érdekesebb, az élethez közelebb áll. Már pedig a tanításnak érdekessége sok minden hibáért kárpótol: ami érdekes, az már tesz is, ami érdeklí a tanulót, abban eredményt is ér el. S hogy az élethez közel álljon, azt talán németnél, angolnál stb. nem kell hangsúlyozni, mert mégis többen fognak e nyelveken beszélni akarni, mint tudományosan foglalkozni az ilyen nyelven írt művekkel. Tehát az élethez kell alkalmazkodni a modern nyelvtanításban.

Erre Berlitz és azután számos más tudós nyelvmester vezette a modern nyelvtanítást, azért emlékezünk meg róla november közepén történt halála alkalmával. *B. D.*

KARIKAJÁTÉK

*Ifjú tavaszunkon, öreg folyónk, Marcal,
Partodon játszottunk pufók gyermek-*

arccal;

*Míg papírhajónkat ide-oda hánytad,
Hajtottuk, kergettük futó karikánkat.*

★

*Futó karikáink hajtottuk, kergettük,
Szilaj szenvedéllyel szaladtunk mellett-
tük;*

*S akárhol is élünk, akármeddig éljünk,
Sírunkig elkísér ez a szenvedélyünk.*

★

*Ma is tovább játszunk nappal úgy, mint
éjjel:*

*Vágyakat hajszolunk lázas szenvedély-
lyel,*

*Színes álmok után fakó arccal futva
Lelkünket koptatja éltünk országútja.*

★

*S ha már tavaszunknak felhantolt a
sírja,*

*S a régi iramot szívünk már nem bírja:
Elgurul, beesik, bennragad a sárba
Álmaink, vágyaink . . . futó karikája!*

LÉLEKVÁNDORLÁS

*Mi voltam én? Mi volt a lelkem,
Egy megelőző életemben?
Mért szólított elő az Élet?
Mily eszköz voltam érdekének?*

★

*Mi voltam? Hadrontó Hadúr?
Vagy ott alatt a sárban ültem,
Mint a vakond, mely porba túr?
S a nagy dolgokra csak fűtyültem?*

*Vagy a kokainbarlang-mélyen
Aludtam át a néma éjen?
S szemem tündérmokat látott,
Megutálva a rút világot?*

*Vagy talán bús csalogány voltam?
S a sűrű bokrok közt daloltam
Rejtve rajongón, remetésen?
S most próbálom szárnyrakilésem,
Mint madárnak a gyermeke?*

Tán mind voltam? Tán semmi se?

★

*S mi vagyok most? Nagy hangyafészek
Kicsiny lakója, nem tudják, hogy élek,*

*Hogy az életvárhoz köveket hordok
S közben kőművesköntösben nyomor-
gok.*

*És építetek egy új életszobát
Az Életvárhoz, s ottan élem át
Körmölve, sírva, írva éltem.
Pedig milyen másképp reméltem.*

*Vagy tán a csufolódo délibáb,
Amely fölemeli a nagy gulyát,
Engem is fölvesz s míg itt állok lenn,
A felhők között képem megjelen.*

★

*És mi leszek? Gőgös szivárvány,
Uj könnyek záporára várván,
Hogy mindig csak a méla könnyek
Dús függönyén át tündököljek?*

*Vagy leszek egy könnyelmű, léha
Bártáncos, ki csak néha, néha
Gondol, a szép, igazra, jóra?
Vagy leszek vad, üvöltő bőra,
Az Adria-i tengeren?*

Talán minden, tán semmi sem?

HÁROM HANGSZER

*Multam fehéren kacagó gitár volt,
S a szerenádot nem ismerte még;
Kéklő szívére zárta dalait
A tavaszi ég.*

*A gitár hangja gordonkává mélyült,
S vonója alatt a szívem dalol,
De hangfogóját hozza már egy ősz
Messze valahol.*

*Jövöm egy néma, borongó harang lesz
A multam álmát őrző hegyeken;
Visszhang a nyárból, mely szívem falán
Elhal csendesen.*

SIR A FERGETEG

IFJÚSÁGI REGÉNY.

Irta: Cserepes Sándor.

(3. folytatás.)

III.

Az öreg Piroska meg volt vadulva. Már vagy tizen beszekundáztak, és most éppen Bartost kínozták a Toricelli-esővel. A vádlott nem sokat vallott, s a hozzá intézett kérdések meglehetősen idegenszerűen hatottak rá.

— Mondja, Bartos, egyáltalában készült maga?

— Tanár úr kérem, én nézegettem . .

— Ugy!? Nézegette!? No majd a nyáron alaposabban tanulmányozhatja ezt a kérdést.

Bartos felelete alatt Battonyainak különös dolgokon járt az esze. Gondolatmenetének lényege az volt, hogy miért nem hívják őt most például Zdenkónak vagy Zápolyának, vagy legalább is miért nem ő a Varga és viszont. Miért kell neki pont bébetűsnek lennie, amikor azt már a statisztikusok kimutatták, hogy a notesz legelső lapját ostromolják legerősebben a feleltetések nyilai.

Azután még fantasztikusabbak lettek a gondolatai: Milyen érdekes lenne, ha most egy percen belül táviratozhatna a miniszternek, hogy nevét rögtön, kegyelemből magyarosítsa meg Zamenesikra, de azonnal, és tüstént küldje táviratilag az okmányt, mert Piroska tanár úr mindjárt kimondja, hogy Battonyai, és akkor neki fel kell állnia. Ellenben, ha az okmány idejében megérkezik, akkor ő ülve marad, és ha mégegyszer kimondja a tanár úr, hogy Battonyai, akkor mégegyszer ülve marad és ez nem csalás, mert az osztályban nincs

ilyen fiú tényleg. Volt egy, de már nincs, és ezt ő tudja táviratilag igazolni.

Amikor azonban meggyőződött arról, hogy ez a magyarosítás most már lehetetlen, a tárgyra tért és Toricellivel kezdett foglalkozni. Így: Sokkal okosabb lett volna, ha nem holmi esővel kísérletezik ez a Toricelli, hanem például kitalál egy olyan gombot, amelyet ha megnyomnak, a diák egy sülyesztő segítségével tüstént eltűnik, vagy az se lenne nagy baj, ha a tanár úr tűnnék el. Egy, kettő, három, megnyomom a Toricelli-féle gombot, Piroska kimondja, hogy Batto . . . , de a . . . nyai-t azt már csak kint tudja kimondani. Ő maga sem tudná, hogy hogyan került ki, de a fizika örök törvényei szerint kint van. A fizika örök törvényei pedig megcáfolhatatlanok. Ő maga szokta mondani, Piroska. A gombot nagyon ügyesen lehetne alkalmazni a mellényen, felülről lefelé a harmadik gomb helyén, s nagyon jó üzletet lehetne vele csinálni.

Bartos leültetésének pillanata rettenetesen közeledett és Battonyai gondolatait reálisabb vizek felé zavarta. Hát ő meg fogja mondani egész őszintén, minden keltetés nélkül, hogy a tanári kar tehet róla, hogy ő nem készült. Minek jár a tanári kar a diákokhoz látogatóba és minek zavarja meg a tanulás édes óráit! Ha tegnap nem jön hozzájuk Kiss, akkor ma az egész Toricelli-eső silány makaróni lenne neki. De hát jött Kiss, aztán vége volt mindennek. Nem lehet így tanulni!

Az osztályban az érdekelteken kívül mindenki nyugtalanul és izegve-mozogva

ült. A legtöbb szem az ablakok felé irányult. Nehéz köd terjengett a város fölött, és vígasztalan őszi eső szemcséi esapódtak néha-néha az ablakhoz. Akik az ablak mellett ültek, már régóta észrevették, hogy az utca után valami különös békétlenség mutatkozik. Most azonban a csukott ablakon keresztül is valami szokatlan lárma hallatszott be, és tisztán ki lehetett venni, hogy lent a városban valami nagy dolog történik.

Az osztály idegessége átragadt a tanár úrra is. A jó öreg professzor kínosan tapasztalta, hogy nem tud rendet teremteni. Nála ugyan nagyon ritkán fordult elő, hogy kihozzák a sodrából, s talán éppen ezért volt olyan nagy hatással az osztályra, amikor végre szinte önmagából kikelve kiáltotta:

— Csendben legyenek, vagy menjenek ki tüstént!

Nagy nehezen elhallgattak. De nem természetes volt ez a csend, hanem inkább egy öreg ember iránt felébredt szánalomnak a kifejezője, akit ime az osztály viselkedése annyira fel tudott bősízíteni, hogy szinte belesápadt a haragba.

Aztán lehetett tovább felelni.

— Battonyai.

A kisfiú nekikeseredett valahogyan. Még nem mondhatott annyit, hogy tudatlansága meglássék, amikor megnyílt az ajtó és belépett az igazgató úr.

Néma csend támadt. Az osztály mint egy ember pattant fel helyéről. Az igazgató úr pedig odament Piroska tanár úrhoz s halkán közölt vele valamit. Majd a fiúkhoz fordult.

— A legnagyobb csendben és rendben várakozzanak, míg a tanár úr visszatér!

Azzal mindketten elhagyták a termet. Ahogy az ajtó becsukódott, még néhány

percig teljes csend honolt a padok fölött. Senki sem tudta mire vélni a dolgokat. Battonyai hirtelen leült és fellapozta azt a híres csövet, hogy a váratlanul lecsapott szabadságot hiányos tudásának kiegészítésére használja fel.

Fischer kinyitotta az ablakot. A nedves őszi levegővel együtt beözönlött az utca zaja. Látni nem lehetett semmit, de lentről a főutca felől éktelen lárma foszlányait hozta fel a szél. Battonyain kívül az egész osztály az ablakhoz tódult. Hatan is tolongtak egy ablakban, mindenki kíváncsi volt arra, ami odakint történik. A szomszéd osztályok ablakai is kíváncsi diákfejekkel teltek meg.

Odalent valaki nagy zörrenéssel nyitotta ki és vágta be maga után újra az iskola-kert utcára nyíló ajtaját. Jóska bácsinak, a pedellusnak kamasz fia, Miska rohant a házba, mintha kergették volna s kiáltott a diákok felé tele torokkal, a lelkesedéstől berekedt hangon:

— Éljen! éljen! Kitört a forradalom!!!

Többet nem is mondott, s pillanatok alatt eltűnt a szolgálakásban.

Mindenki leszállt az ablakokról, és megörökönyödés ült ki az arcokra. Olyan érzés szállta meg ezeknek a jó fiúknak a lelkét, amilyennel még álrukban sem találkoztak.

Kitört a forradalom!

A történelemben tanult véres és dicső forradalmak képe elevenedett meg lelki szemük előtt. A francia forradalmak utcai barikádjai emelkedtek hihetetlenül magasra képzeletükben, majd meg március tizenötödikének örökké diadalmas eseményei töltötték meg egész lényüket. Amikor koratavaszi hideg, havas esőben örömmámmorral járta a magyar ifjuság Pest utcáit, kokárdák ékesítették a kebleket, és piros-fehér-zöld zászlók lengtek a háztetőkről,

és Petőfi béleharsogta a magyar éjtszakába, hogy talpra magyar, hí a haza, és hogy rabok tovább nem leszünk!

Kitört a forradalom!

Az osztályban beszélgető csoportok alakultak. Itt is, ott is akadt egy-egy szóvivő, aki lelkesedéssel magyarázott a többieknek, mintha ő értené legjobban azt, amit senki sem ért. A legtöbb azonban vélemény nélküli lelki kábultságban lézengett és hallgatott rettenetesen.

Harter ottmaradt az ablaknál. Egyedül állt már csak ott, és nézett ki céltalanul az ólomszürke égre. Az utcáról felszűrődő zaj összekeveredett benne az osztály lár-májával, a szívében tegnap este óta ferge-teggé vált vihar összeszövetkezett a sötét és megfoghatatlan hírrel: kitört a forradalom! És úgy érezte, hogy egész lényében nincs egy parányi hely, amit ne járt volna át ez a kettőzött erővel dühöngő orkán.

Mi ez? Mit jelent a hír? Mit jelent a zaj? Forradalom? Minek és kinek kellett? S vajjon micsoda ő: forradalmár, vagy zsarnok, aki ellen a forradalmárok törnek. Az igen, — az forradalom volt, amikor a nemzet legnagyobbjai jártak elől a kibontott lobogókkal, amikor mindenki nemesak tudta, hogy ki a zsarnok, akit le kell taszítani trónusáról, de érezte is és fájlalta is keservesen századok óta hurcolt bilincseinek súlyát. De most! Hiszen a nemzet kívánsága — úgy mondta a lelke — nem volt forradalom! Ő éppen úgy tudta, hogy ha egyszer elhangzik ez a kiáltás, akkor egyszerre behorpadnak egy ország ezeresztendő határai, s bezúdul a lesben álló s zsákmányra váró horda, hogy osztoszkodják szent örökségünkön! Vagy tán éppen azért van forradalom, hogy megmentsük

azt, amit el akar rabolni tőlünk az ellenség felkészült tábora?! . . .

A gondolatokba merült diák hirtelen összerézzen és visszarántotta fejét a nyitott ablakból. Az osztály is megnémult egy pillanat alatt: odakintről egy puskalövés hallatszott be. A nem ismert forradalomnak halvány és vézna híre kezdett tartalmat nyerni. Azután még hamarjában két lövés hangzott, s mindegyik után még jobban felviharzott a városból felható zaj. A fiúk kezdtek idegesek lenni. Akadtak néhányan, akik egészen belesápadtak ezekben a percekbe, s innen is, onnan is felhangzott a javaslat:

— Menjünk haza, menjünk haza!

Tizenkettő felé járt az idő. Sokan elkezdtek csomagolni, némelyek meg már a kabátjukat is felvették. Amikor Piroska tanár úr visszatért, egy félig-meddig indulásra kész társaságot talált a padokban. A kezével nyugalmat parancsolt és így szólt:

— Budapesten valami forradalom tört ki. Állítólag itt, a mi városunkban is mozgolódnak egyesek. Mindenesetre most a tanári kar határozatából haza fognak menni. Én ugyan nem hiszek az egészben. Battonyai mindenesetre folytatni fogja a feleletét majd a forradalom után.

Perek se teltek el, s csak úgy özönlött a diák a gimnáziumból. Battonyai Harter után futott, aki ott járt már a görbeköz közepén s nagy lépésekkel tartott a főutca felé. Már messziről olyannak látszott az utca, mintha legalább is országos vásár lenne. Kint volt a városka minden épkezláb lakója. Az emberek csoportokba verődtek s úgy tárgyalták a nagy eseményt, azt tudniillik, hogy kitört a forradalom. Soknak az arcán csalódás látszott: nem ilyenek képzelte. A másik szemében lelkesedés tüze lobogott, s mindenkit polgártársnak

szóltott. A háztetőkről egymásután bújtak ki a nemzetiszínű zászlók, és a forradalmi tömegben egy tekintetben már most teljes egyenlőség mutatkozott: mindenki

bőrig volt ázva s csatakos cipővel járkált a girbe-görbe aszfalt mélyedéseiben gyűlésező esővízben.

(Folytatása következik)

Beszámoló szépirodalmi és tudományos pályázatunkról.

Lapunk XI. évfolyamának 1. számában pályázatot hirdettünk elbeszélésre, humoros elbeszélésre, lírai költeményre és tudományos dolgozatra. A pályázati határidő november 15-én járt le, s ígértünk szerint most beszámolunk a pályázat eredményéről.

Mielőtt azonban ezt tennők, meg kell említenünk, hogy ezelőtt két esztendővel hasonló pályázatot rendezett az Ifjú Évek. Akkor összesen 10 novella és 10 vers érkezett be a pályázatra, és az akkori beszámolóinkban mégis eredményesnek ítéltük a versenyt. Mostani pályázatunkon a pályamunkák száma igen nagy arányban megnövekedett, természetes tehát, hogy őszinte örömmel állapítjuk meg, hogy — ha nem is jelent fordulópontot a magyar irodalomban az Ifjú Évek pályázata, mégis elértük azt a célt, amit magunk elé kitűztünk. Sikerült megmozgatni kissé a tollakat, a lelkeket, és reméljük, hogy ezután pályázataink még eredményesebbek lesznek.

A pályázatra beérkezett 17 elbeszélés, 3 humoros elbeszélés, 26 költemény és 6 tudományos értekezés. Összesen 52 pályamunka. Majdnem háromszorosa a legutóbbi pályázat eredményének. A jeligés levelek száma 34, amiből az olvasható ki,

hogy egy pályázó több művel is részt vett a versenyben.

Ennyit a pályamunkák számáról. Ha most már minőség szempontjából vesszük figyelembe a pályázatokat, legnagyobb szomorúságunkra csak félsikerről számolhatunk be.

Eredménytelen maradt e tekintetben a humoros elbeszélések és a tudományos értekezések csoportja. Ezekből nem érkezett be olyan mű, amely a pályadíjra érdemes lett volna.

Kiadtuk az elbeszélés pályadíját, és a lentebb ismertetett módon kiadjuk a lírai költemény pályadíját is.

A pályázat részletes eredménye a következő.

1. Elbeszélés. A 17 beérkezett mű közül a bíráló bizottság egyhangúan a „Pax” jeligével beküldött *Tik-tak* című elbeszélést ítélte legjobbnak. A pályázat feltételei szerint mostani számunkban közöljük a nyertes dolgozatot. Szerzője a jeligés levél szerint *Kárpáthy Ilona* IV. é. tk. növ. Kecskemét.

Megdicséri a bíráló bizottság a Cigányzene című „Extra Hungariam non est vita” jeligés, A lant című „Sors bona, nihil aliud” jeligés, Attila című „Erős várunk 32’” jeligés és a Katrománies Erzsé-

bet című „Klio” jeligés munkákat. Utóbbi külön elismerést kap e helyen gondos és szép külsőjéért és a dolgozathoz festett szép illusztrációkért.

Az említettekén kívül e csoportban még a következő munkák szerepeltek: (betűrendben) A be nem teljesült álmom, A gályarab, A könyörület boldogít, Boldog karácsony, Egy közmondás története, Egy történet, Félszemű Huszár János, Jótettben az öröm, Nagyanyó mesél, Ne bántsd a magyart, Pityke, Sohse késő.

2. Humoros elbeszélés. Beérkezett: A szerencsés tizenharmadik, Az aranyóra és a Gyerekek című három munka.

3. Lírai költemény. Tekintettel arra, hogy a pályázati feltételek szerint a díjat egy összegben adjuk ki, e csoport díjának odaitéléséhez végleges döntőbírákul olvasóinkat kérjük fel. Három verset közülünk a szerző nevének elhagyásával mostani számunkban. Ezt a hármat választottuk ki, hogy közülük egyik nyerje a pályadíjat. Címük: A karikajáték, a Három hangszer és a Lélekvándorlás. Olvasóinktól függ, melyik nyeri meg legjobban tetszésüket a három közül. Irja meg tehát kiki a szerkesztőségnek egy közönséges postai levelezőlapon, hogy melyiket tartja a díjra leginkább alkalmasnak. Névtelen lapokat nem kérünk s nem is vesszük figyelembe, humoristák véleményére pedig e helyen nem vagyunk kíváncsiak.

E három között versen kívül kiemeljük az Igy összel című „Sors bona nihil aliud” jeligés és a Miért nem hívsz? című „Hattyúdál” jeligés verseket.

Ezekén kívül még a következő verseket küldték be: Ez akarok lenni, Levelet írtam Istennek, Menekülő sinek, Két világ

között, Igazságot Magyarországnak, Gondolatom, Tüzijáték, Az éj hangszerei, Éj a vonaton, Szellemeik útján, Órák, Írásjelek, Szeretnék . . . , Őszi éj az utcán, Erdei lak, Az élet útján, Bízál Istenben, Napfény és felhő, Az anya, Istenek és Ősz.

4. Tudományos értekezés. Beérkezett: A csalamádé termesztése, A magyar barlangkutató, Zólyom vármegye kialakulásának vázlata, A virág szerepe különböző nemzeteknél, különböző korokban A drágagyöngyök születése és Az akarat szabadságáról című hat dolgozat.

Nem adhattuk ki a pályadíjat egyiknek sem, pedig nem egynél igen komoly munkáról és tanulmányról tesz bizonyosságot a dolgozat. Egyik sem mentes azonban olyan nagy hibáktól, amelyek az egyébként meglevő tényleges értéket egyszerre lecsökkentik.

Ennyi a beszámoló. Szerettük volna a pályamunkákat sorra venni s mindegyikről megírni véleményünket, de a helytel való takarékoskodás miatt ezt nem tehetjük meg. A dolgozatokat megőrizzük, s ha a pályázók közül valakit érdekel véleményünk, külön kérésre és külön levélben szívesen közöljük azt.

S most midőn lezárjuk a pályázatot, megköszönjük a munkások munkáját. Örömmel üdvözljük azokat, akik megvannak elégedve az eredménnyel, azoknak pedig, akik talán elszomorodva azt gondolják magukban, hogy hiába dolgoztak, azt mondjuk, hogy nem szabad elveszteni a türelmet. Most nem sikerült, majd sikerül máskor, talán már a legközelebbi alkalommal. Ebben a reményben dolgozunk mindnyájan tovább!

Az Ifjú Évek szerkesztősége

Pályázat

Az Ifjú Évek szerkesztősége újabb pályázatot hirdet.

A pályamű tárgya: valamely evangélikus templom (imaház, istentiszteleti hely) leírása. Írja le a pályázó azt a helyet, ahová istentiszteletre szokott járni. Jellemezze a templom (vagy más épület) külsejét, belsejét, berendezését. Szóljon a templom történetéről is. Legyen az előadás hű, terjeszkedjék ki a részletekre is, de a hangulatoság se hiányozzék belőle.

Pályadíjak: I. díj 15.— P, 2. díj 10.— P.

Pályázati határidő: 1933. február 15. Az időpontot azért tűzzük ki ilyen későre, hogy a pályázásban senkit se akadályozzon az első félév vége. De azt ajánljuk, hogy használják fel kedves olvasóink a közelgő jó alkalmakat: a karácsonyi és újévi ünnepek alatt gyakrabban járnak templomunkban, s több hangulatot szerezhetnek, mint máskor. A pályázók tehát lehetőleg még január első felében küldjék be művüket.

Pályázhatnak mindenki, aki az Ifjú Évek előfizetője. A pályázat titkos. A pályaművet jeligével kell ellátni, s jeligés levelet kell mellékelni hozzá. A jeligés levélbe a név mellé írjuk oda azt is, hogy milyen úton fizetünk elő az Ifjú Évekre. Azonban ez alkalommal magán a pályaművön is jelezni kell azt, hogy a pályázó milyen jellegű iskolának (pl. gimn., keresk.) melyik osztályú tanulója.

Erre azért van szükség, hogy a bírálók tekintetbe vehessék a pályázó iskolai tanultságát. Így díjat nyerhet majd alsóbb osztályú tanuló is, ha műve tanultságához képest kitűnő.

A munkákat csak a papír egyik oldalára írjuk géppel, ritkított sorokban, vagy pedig nagyon jól olvasható kézírással. A borítékra írjuk feltűnően e szót: „Pályamű”.

A pályadíjakat csak a megfelelő művek jutalmazására fordítjuk.

A legsikerültebb (esetleg több) pályaművet azzal is megjutalmazzuk, hogy közöljük az Ifjú Években, és a szövegbe a leírt templom képét is beiktatjuk.

Ezek után talán felesleges is arra figyelemztetnünk a pályázni akarókat, hogy nem egy elképzelt templom leírását kívánjuk. Ellenőrzésül feltétlenül szükséges is, hogy a pályamű világosan megnevezze azt a templomot (helyet), amelyről szó van. Csakis ilyen módon fogják a bírálók tudni, hogy a leírás hű-e és kielégítő-e.

Attól pedig senki se féljen, hogy dolgozata háttérbe szorul másoké mögött, mert azok szebb és művészebb berendezésű templomba járnak. A bírálók tekintetbe fogják venni, hogy helyzeténél fogva könnyebb és tetszetősebb annak a munkája, aki például a kedves, fehérhajú és érdekes multú győri templomot írja le, mint annak, aki egy egyszerű imateremben szokott résztvenni istentiszteleten.

Reméljük, hogy pályázatunkat érdekesnek fogják találni kedves olvasóink, és sokan lesznek, akik nemesen versengeni fognak a pályabérért. De reméljük azt is, hogy e sorainkkal minden olvasónk érdeklődését felkeltjük temploma iránt. Sok szépség rejtőzködik el szemünk elől. Tekintsünk rájuk! Tanuljunk nyitott szemmel élni!

HIREINK

A pécsi Evang. Diákszövetség okt. 2-án tartotta tisztújítását, melynek eredményeképpen elnök Klemmer Ferenc, társelnök Pitroff Vilma, jegyző Kresz Ernő és Schindler Balbina, pénztáros Manninger Vilmos és Kenessey Éva, ellenőr pedig Bruhács Lajos lett.

A szövetség október 31-én áldozott a reformáció emlékének. Az ünnepélyen Zsupánék Sándor és Geyer Zoltán lelkész urakon kívül szép sikerrel működtek közre a szövetség tagjai: Klenner Ferenc, Halmágyi Herta, Schindler Balbina és Pitroff Vilma.

Az aszódi ev. reálgimn. 296. „Petőfi” cserkészcsapata december 5-én, a kormányzó nevénapjának előestéjén tartotta immár hagyományos cserkészünnepélyét, amelynek tiszta jóvedelmét a csapat Jamboree-rajának táborozási alapja javára fordította. Az ünnepélyen előadást Dr. Major Dezső országos ü. v. főtitkár, beszámolót Dr. Czirbusz Endre csapatparancsnok tartott. A cserkészek közül szerepeltek Petrás János, Leopold Ödön, Bayer Endre, Csapó Zoltán, Faska Ödön, Mikes László, Kinoska János, André László, Molnár András, Vaigel András, Chugyik József, Rákosi József, László Kálmán és Kec-

A budapesti ev. gimn. ifjúsági egyleteiben élénk élet uralkodik. Az Arany János Önképző-Kör már VII. ülését tartja. Újítás, hogy ezidén minden művet két bíráló bírál. Az újítás bevált. A Benczúr Gyula Képzőművészeti Kör Magyarország művészetét ismerteti előadás-ciklus keretében, melyből már három vetítettképes előadást

megtartott. Az Ószi Tárlatot megtekintette, könyvkötészeti tanfolyamot rendez. A Dal- és Zeneegylet szorgalmasan próbál a nagy hangversenyre. Zártkörű hangversenyt, úgynevezett zenés közgyűlést november hó végén rendezett. A Sakk Kör is megrendezi Budapest 10-es csapatbajnokságát, s ezenkívül a házbajnokságot. A Diák Sport Kör eredményesen vett részt az iskolaközi versenyeken, házi versenyei jó eredményeket hoztak.

Freund János.

Gyámintézet ünnepély. A budapesti ev. leánykollégium és ev. gimnázium Ifjúsági Gyámintézetei november 13-án közös vallásos-estet rendeztek. Az előadást Ziermann Lajos, az Egyetemes Gyámintézet egyházi elnöke tartotta „Képek a Gusztáv Adolf-Egyesület munkamezejéről” címmel. Szavalattal és zeneszámmal a következők szerepeltek: Katonka Sári, Nötel Irma, Soltész Judit, Szűcs Magda, Knuth Béla, Palkovits László és Rózsa Pál. Az offertórium 18.12 pengő volt.

Merczel Zsuzsa.

* * *

Novemberi számunk 53. lapján az aszódi Petőfi önképzőkörrel szóló cikk első hasábjában alul ez olvasandó: „Éltek még öregek, kik atyáiktól hallották, mint vitték erre Kufsteinből Munkácsra további fogságba Kazinczyt.” — „A lützeni hős emlékére” c. cikk 8. sorában 200 helyett 100 olvasandó. — Ugyanezen számunkban a „Hogyan tanuljunk?” c. cikk rajzait Kusinszky Matild, bp. VIII. koll. tanuló készítette.

XI. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM.

BUDAPEST, 1932. DECEMBER 10.

IFJÚ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat. Kiadja: **Algóver Andor.**

Felelős szerkesztő: **RUTTKAY-MIKLIÁN GYULA.**

Főszerkesztő: **Dr. BÖHM DEZSŐ.**

Lapunk minden hó 10-én jelenik meg a tanév folyamán.

Előfizetési ára egy évre **4** pengő, egyes szám ára **50** fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Deák-tér 4, II. emelet.

A kiadóhivatal vezetője: **Ruzicska László.**

Postatakarékpénztári csekkszámja száma 26111.

Hivatalos és fogadó-órák minden szombaton 6—7.

A 3. sz. rejtvényeknek helyes megfejtése.

1. Mik ezek?

Szilágyi Örszébet levelét megírta.
Itt az idő, most, vagy soha.
Zúg az éji bogár, nekimegy a falnak.
Szár az ágon hallgató ajakkal.
Itt élne, halnod kell.
Balsors, akit régen tép.

2. **Betűrejtvények:** 1. Ármin úszik. 2. Toldi szerelme.

3. **A keresztrejtvény vízszintes sorai:** 1. Bem, 3. Lő, 4. Tea, 6. Űr, 7. Mi, 8. Ti, 10. Aula, 13. Fa, 14. Oda, 16. Re, 17. Dan, 18. Rágja a moly, 21. Gá, 22. In, 23. Arany János, 28. Tét, 29. Ee, 30. Aki, 31. On, 32. Oslo, 34. An, 35. Űk, 36. Hő, 38. Akt, 39. Iz, 40. Kar.

4. Számrejtvény:

Szár az ágon hallgató ajakkal
Meddig ültök, csüggedt madarak?

A pontverseny állása:

I. CSOPORT.

(Felső osztályosok)

Babarezi Julianna Bp. (53), Balogh Barnabás Gödöllő (67), Becker Margit Bp. (51), Bendl Andor Bp. (85), Bohár László Bp. (83), legifj. Bókay János Bp. (85), Budai Jolán Bp. (80), Bujdos Rózi Bp. (53), Cornides Edit Bp. (85), Csaba Jolán Kőszeg (28), Dános Erzsébet Bp. (20), ifj. Demény Géza (26), Deutsch János Ernő Bp. (83), Eröss Jolán Kecskemét (35), Filló Zoltán Bp. (83), Fodor Endre Szarvas (67), Frank Irén Kőszeg (64), Frint Anna Kékestető (79), Györk Erzsébet Bp. (85), Haesler Edit Bp. (79), Hajdu Béla Békéscsaba (41), Hauer András Sopron (37), Honóczy Pál Szarvas (79), Hricsóvszky Erzsébet Kecskemét (37), Jakabfi Frigyes Békéscsaba (75), Karlovicz János (65), Katona Magda Bp. (85), Keken Márta Bp. (81), Kelemen Mária Bp. (83), Keller Klári Bp. (83), Kis József Bp. (30), Kiss Henriette Bp. (28), Kiszely András Békéscsaba (71), Kochan János Szarvas (79), Kresz Ernő Pécs (71), Lang Ferenc Sopron (71), Lipták János Békéscsaba (75), Márkus Jenő Nyiregyháza (71), Matulay Sándor Békéscsaba (73), Matuz István Újpest (51), Maurer Margit Bp. (81), Melis János Békéscsaba (75), Merczel Zsuzsa Bp. (85), Mihály Edit Bp. (83), Mikler Panni Nyiregyháza (32), Mockovcsák Géza Békéscsaba (79), Németh Alfréd Debrecen (30), Ostffy Éva Bp. (53), Pálincás Irén Bp. (85), Péchy László Békéscsaba (77), Pitz Ilona Bp. (81), Ponicán Imre Békéscsaba (40), Ritterer Gertrud Bp. (73), Ruttkay Zoltán Pestszentlőrinc (83), Sass Miklós Kecskemét (32), Schweickhardt Ernő Szarvas (33), Soltész Judit Bp. (83), Szemes Irma Bp. (85), Szepessy Zoltán Békéscsaba (32), Sziklai Miklós Bp. (83), Tiszavölgyi Miklós Kecskemét (32), Tompa Sándor Békéscsaba (79), Tremmel Károly Sopron (69), Vetsey Klára Bp. (85), Werner Sári Bp. (81), ifj. Zeéri Pósch Géza Bp. (63).

II. CSOPORT.

(Alsó osztályosok.)

Barcza Piroska Kőszeg (45), Becskő Zsuzsanna Debrecen (49), Bendl Erzsébet Bp. (33), Bielek Endre Bp. (23), Bödecs József Tatabánya (16), Brand Béla Nagykanizsa (53), ifj. Esztergály Gyula Selyp (67), Farkas István Bp. (32), Filippinyi János (61), Filyó János Békéscsaba (53), Gumhalter Ilus Gödöllő (65), Habersack Gerda Bp. (46), Kendeh K. Márta Bp. (78), Kiszely Pál Szarvas (83), Krmetzky Pál Bp. (73), Lehoczky Erzsébet Bp. (53), Marschalkó Gyula Békéscsaba (79), Merezal Antal Bp. (85), Metzl Béla Bp. (35), Molnár Pál Szarvas (28), Onody György Békéscsaba (67), Péter Géza Tura (28), Stiasny Éva Bp. (28), Süle Károly Pápa (22), Szabadosi Tivadar Bp. (26), Szemere Kató Bp. (53), Takáts Paula Bp. (57), Virágh Gyula Mende (61).

OSZTÁLYJELZÉS NÉLKÜLIEK.

Hartmann-Harcos Róbert Bp. (43), Juhász Ilona Bp. (3), Láng Miklós Békéscsaba (77), Szolár Pál Bp. (8).

Ismét több névtelen megfejtés érkezett be. Kérjük a megfejtőket, hogy vigyázatosak legyenek ebben a tekintetben, mert az ilyen hibából származó pontvesztéseket nem lehet pótolni!

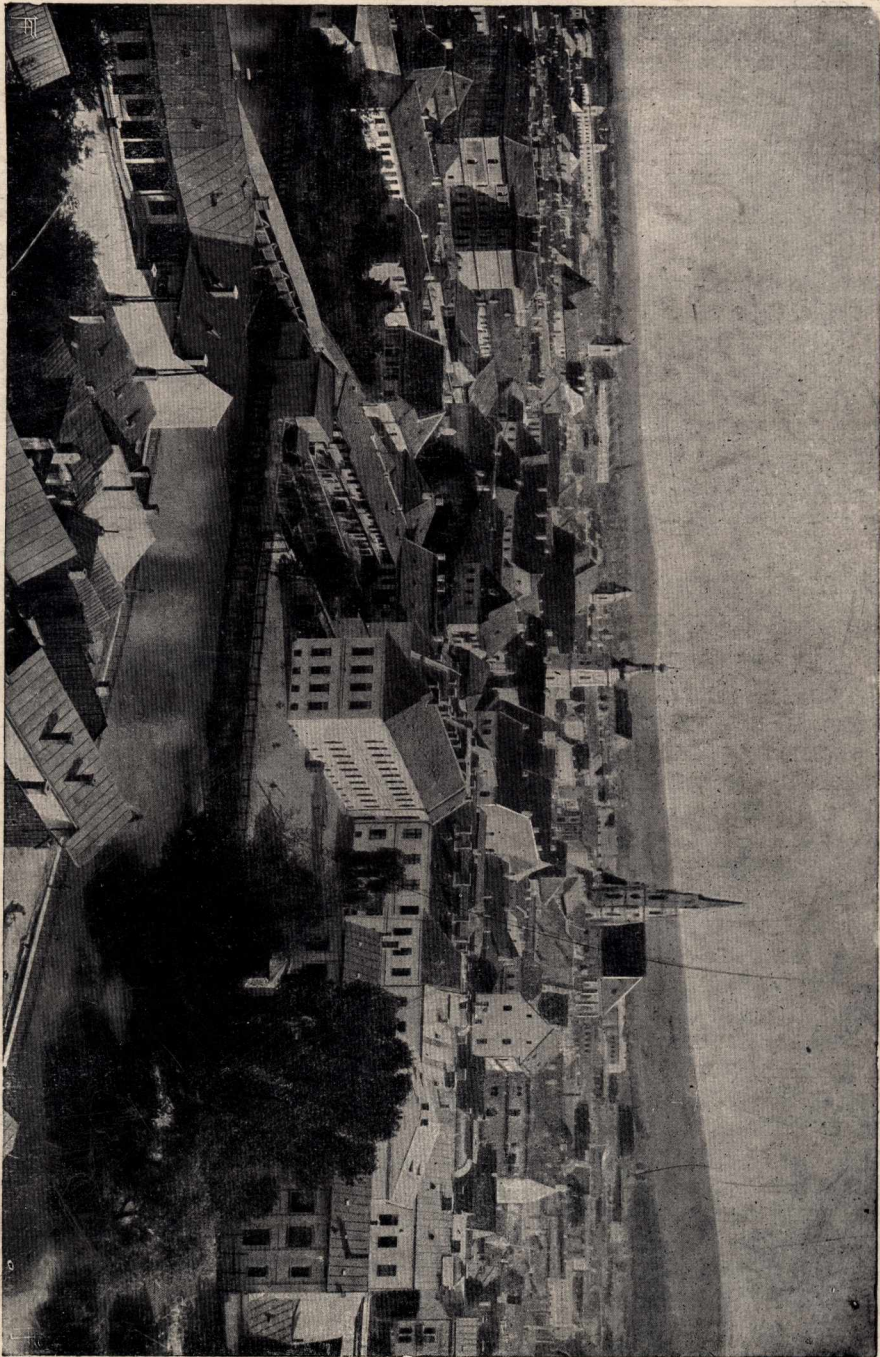
Jutalomkönyvet nyertek:

az 1. szám megfejtői közül Györk Erzsébet (I) és Péter Géza (II),

a 2. szám megfejtői közül Kiszely András (I) és Bödecs József (II),

a 3. szám megfejtői közül Lang Ferenc (I) és Filippinyi János (II).

Közöljük pontos címüket!

Kolozsvár látkepe.